

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 9

SAYI : 104

AĞUSTOS 1970

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Standardizasyon Tarihimize de Onemli Bir Olay	3
Yünün Kimyasal Tanımlama Değerlerinin Tesbitinde Son Çalışmalar	11-13
Sentetik Kauçuk Menşetli Yağ Keçeleri Standardı ...	14-15
Termoplastik Yalıtkan Şe- rit Standardı	16-17
Milletlerarası Toplantılar .	19
Standard Dünyasından Ha- berler	20-21

Summary Of Contents 25-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Ağustos 1970 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

Bu sayımızdaki yazıların çoğu Eylül ayı içinde Sayın Cumhurbaşkanımızın yüksek himayelerinde yapılacak ISO toplantıları ile ilgili hazırlıklara ayrılmıştır. İç sayfalarımızda haberleri ve gündemi sunuyoruz. ISO Başkanı Faruk A. Sünter'in yazısı da bu konuya ayrılmıştır. Yazının ve haberlerden de anlaşılacağı üzere, hazırlıklar son aşamasına gelmiş ve Eylül ayı içinde yapılması zorunlu bulunan hazırlıklar kalmıştır. Bu arada 110 ve 150 kuruş değerinde iki de posta pulu bastırılmıştır.

ISO Genel Kurul toplantılarının açılışı Millet Meclisi Toplantı salonunda yapılacaktır.

Bu sayımızdaki sohbet yazısı da bu vesile ile uluslararası toplantı konusuna ayrılmıştır.

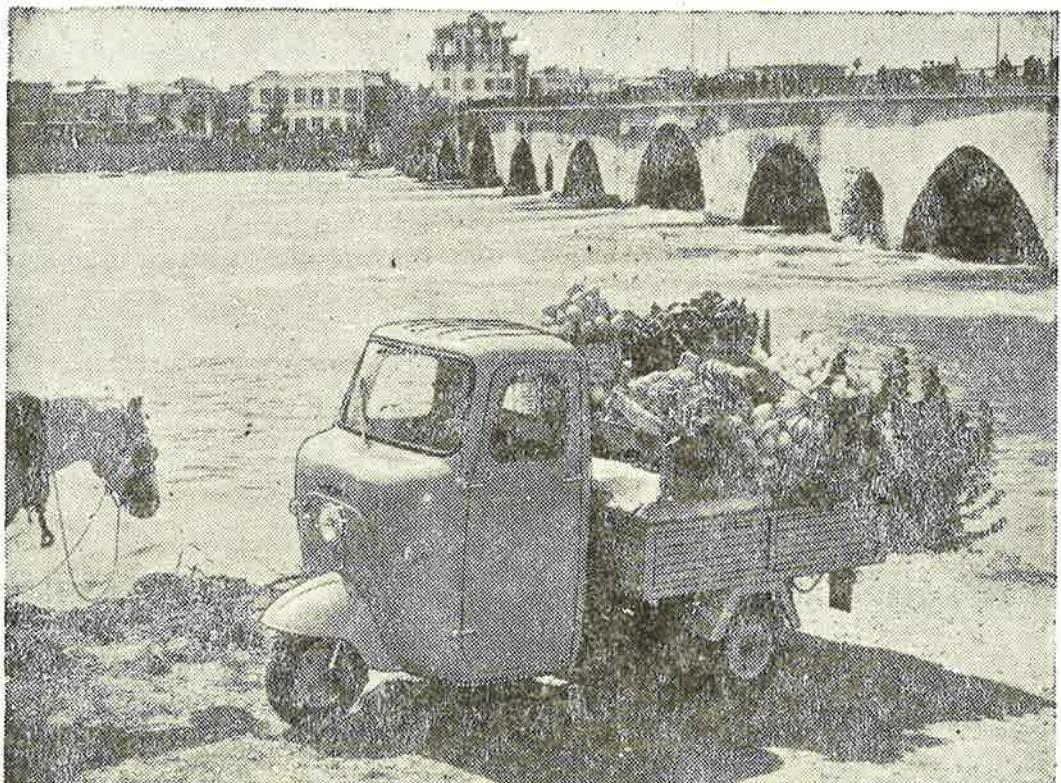
Dr. Meliha Özgirgin'in «Yünün Kimyasal Tanımlama Değerlerinin Tesbitinde Son Çalışmalar» başlıklı etüdü, bu sayımızın önemli bir yazısıdır.

Okurlarımız, iki standardla ilgili yazıları da bulacaklardır iç sayfalarımızda.

STANDARD

ARCELİK

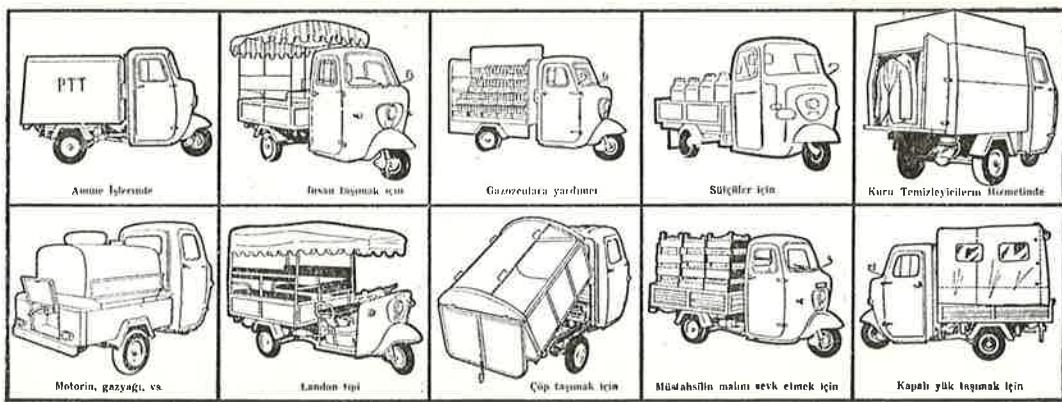
TRİPORTÖRÜ

AYDA 600 LIRA TAKSİTLE

Sürat - Emniyet - Ekonomi

Bol ve Ucuz Yedek Parça - Muntazam ve Süratlı Servis

Genel Satıcı: MOTÖR TİCARET A.Ş. Mecidiyeköy, Büyükdere Cad. No. 97, Tel.: 47 80 00

STANDARDİZASYON TARIHİMİZDE ÖNEMLİ BİR OLAY

Faruk A. SÜNTER
ISO ve TSE Başkanı

Eylül 1970 ayı Türk Standardlarının tarihi gelişmesinde her vakit anılacak bir olaya tanıklık edecektir.

Gerçekten bu Eylül ayının 15'i ile 29'u arasında Ankara'da Uluslararası Standardizasyon Teşkilatının Genel Kurul toplantıları yapılacaktır. Her üç yılda bir dünyanın başka bir yerinde yapılmakta olan bu toplantıların dünya standardları bakımından önemi büyüktür. 54 memleketin üye bulunduğu kendi alanında en büyük örgüt olan ISO'nun üç yılda bir yapılan bu toplantıları çeşitli memleketlerden katılan bine yakın standardının bir araya gelmesini sağlamakla kalmayacak, teknolojinin dev adımları ile ilerlediği dünyamızın bu bilim alanına da yeni ışıklar tutacaktır.

ISO'ya üye olmak sırasına göre memleketimiz 22inci yeri tutmaktadır. Bir bakıma 21 memlekettenden sonra katılmak suretiyle bu örgütte sonradan girmiş sayılsak da bizden sonra 32 memleketin üye olduğunu düşünürsek başka bir bakımından da eskiler arasında yer almışımız kolayca anlaşılır.

1955 yılında katıldığımız ISO'da 15 yaşıımızı sürdürmektedir. Bu kısa dönem içinde memleketimiz iki defa üç yıl süre ile Konsey üyeliğine seçilmekle ISO'nun yönetim sorumluluğuna katılmak şerefini kazandığı gibi üç yıllık bu son dönemde de ISO Başkanlığını bu satırların sahibi bir Türkün deruhe etmiş olması, üzerinde durulacak bir olaydır. Şimdiye kadar ISO tarihinde seçilmiş bulunan başkanların sayısı bize gelinceye kadar 7 kişiden ibaretti. Biz 8inci dönemde başkanlığa seçilmiş bulunmaktayız. Gizli oyla yapılan bu seçimlerde, bu örgütte katıldığımız güne göre bile hesaplaşak sekizinci başkanlığa seçilmekle kazandığımız prestijin değeri daha güzel belirir. Bu başkanlık 1970 yılının 30 Aralık gününe kadar devam edecek ve o tarihte bu mesliyeti yeni başkana bırakacağız.

ISO'nun yeni Başkanını Ankara toplantılarında burada seçeceğiz. Bu devre için başkanlık adayı süresi tamamlanmıştır. Tek bir aday bulunduğu için oy kullanılmaksızın alkışlarla yeni başkan seçilmiş olacaktır.

Bu aday ASTM'nin eski başkanı halen Amerika Standardları Enstitüsünün Başkanı

bulunan International Nickel Corporation'un Vice - President'i Dr. Laque'dir. Dr. Laque bir aralık eski A.B.D. Başkanı Johnson'un standartizasyon işleri özel müşavirliğini de yapmıştır.

ISO Ankara 1970 toplantıları bundan önce yapılanlara göre yenilikler ortaya koymaktadır. ISO Konseyinin ve Konsey komitelerinin toplantılarından sonra Genel Kurul ile memleketimiz mamul ve mahsullerini ilgilendiren 10 kadar milletlerarası teknik komitenin de toplantı programlaştırılmıştır. 100 kadar Türk standardcısı bu vesile ile uluslararası bir konгрénin havasına girip imkanlarından yararlanacaklar ve memleketimiz çıkarlarını savunacak katkılarda bulunabileceklerdir.

Toplantıların yenilik getiren yönü ise, dünyanın kendi alanlarında ün yapmış kimlerinin yer alacakları ve yine memleketimizi yakından ilgilendirecek konuları tartışacakları açık oturumların düzenlenmiş bulunmasıdır. «Gelişmekte olan memleketlerin sorunları», «Tüketicilerin Sorunları», «Ulaşım Sorunları» gibi konuların tartışılacığı bu oturumlarda da Türk aydınları kolay ve her vakit bulamayacakları bir fırsat elde etmiş olacaklardır.

Memleketlerinin ileri kademelerinde görev almış seçkin bir yabancı topluluğunun, ISO Ankara 1970 toplantılarında memleketimizin bilinen konukseverliği ile ağırlanmaları için: TSE'nin gayretlerini anlayışla karşılayan Sayın Cumhurbaşkanımızın bu toplantıları yüksek himayelerine almış bulunmaları; Sayın Senato Başkanımız ile Sayın Millet Meclisi Başkanımızın açılış töreninin T. B. M. M.'nde yapılması na musaade buyurmaları; PTT Umum Müdürlüğümüzün bu kongre için özel hatıra pulları çıkarmakta bulunması ve Ankara Belediye Başkanının elindeki bütün imkânları bu uğurda seferber etmesi ISO kongresine özel bir renk ve şeref katmakta ve Türkiye'mizin bu vesile ile de bütün dünyada daha iyi tanımmasını sağlamaktadır.

Bu toplantıların, memleketimiz için böyle bir hava ve imkan getirmesine vesile olmakla, TSE, mutlulukların en büyüğüne ulaşmaktadır.

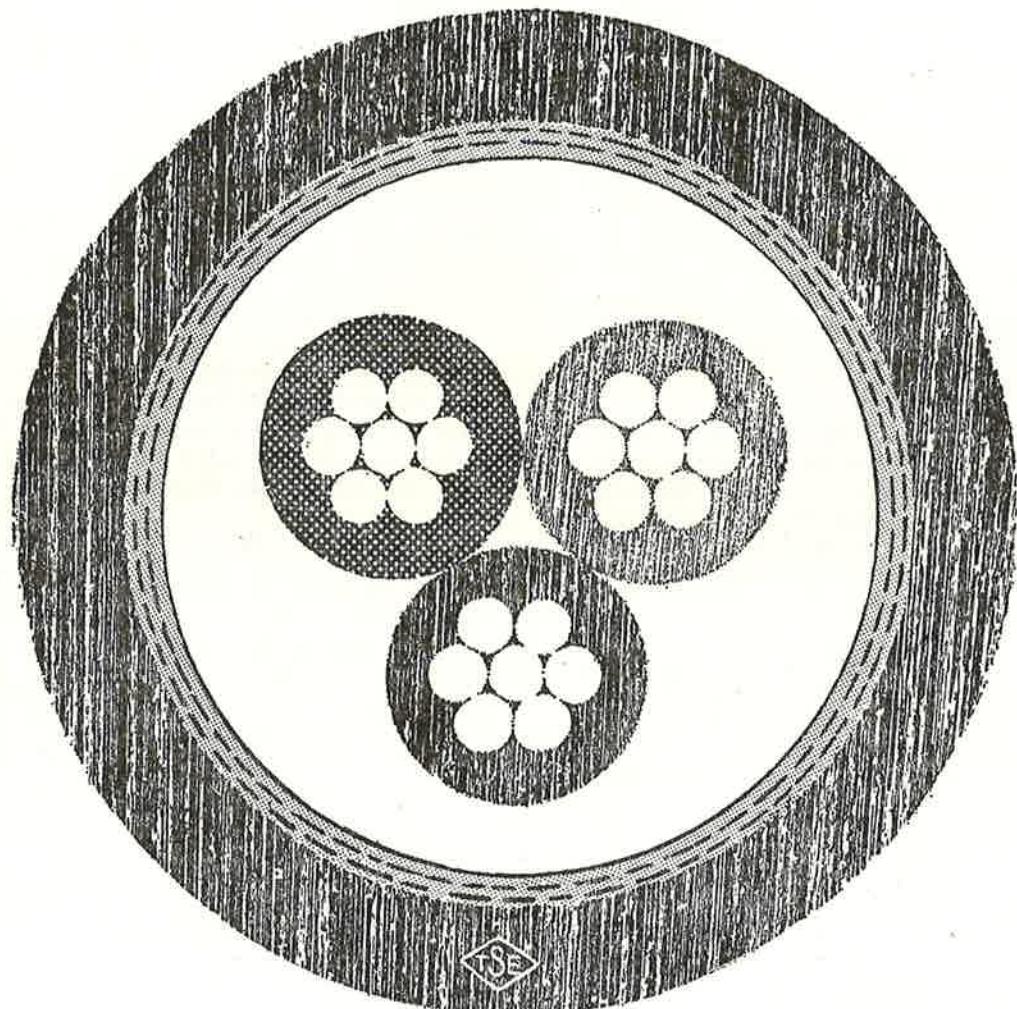
ENERJİ NAKLINDE

Candamari

Bir sınaî tesis insan vücuduna benzer. Her ikisi-
nin de enerjiye ihtiyacı vardır. Sınaî tesisin ener-
jisi elektrik, candamarı da enerjiyi nakleden yeraltı
kablosudur.

Devamlı enerji için daima
KAVEL'e güveniniz.

KAVEL

admar — 48 42 36

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş.
İSTİNDE_İSTANBUL tel: 63 34 00

VIII. ISO GENEL KURUL TOPLANTILARININ BUTUN HAZIRLIKLARI TAMAMLANDI

ISO TOPLANTILARINI SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZ YÜKSEK HİMAYELERİNE ALDILAR

AÇILIS TÖRENİ T. B. M. M.'DE YAPILACAK

Eylül ayının 15'i ilâ 29'u arasında Ankara'da Türk Standardları Enstitüsü'nde yer alacak olan Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) Sekizinci Genel Kurul toplantıları için TSE'de uzun bir süreden beri geliştirilmekte olan hazırlıklar tamamlandı.

Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay, TSE'ye her zaman göstermek lütfunda bulundukları yakın ilgiyi bu defa da esirgememişler ve 1970 ISO Genel Kurul toplantılarını yüksek himayelerine almışlardır. Sayın Cumhurbaşkanı, 22 Eylül günü Kongreye katılan bütün delegasyonları, Çankaya Köşkünde kabul buyuracaklardır.

Diger taraftan, programa göre 21 Eylül Pazartesi günü yer alan Genel Kurul'un açılış töreni ise, T.B.M.M. Genel Kurul Toplantı Salonunda yapılacaktır. Her üç yılda bir düzenlenen bu en önemli ve büyük uluslararası standardizasyon olayının, organizasyon yönünden tam başarıya ulaşmasına birinci derecede rol oynayacak olan açılış töreninin T.B.M.M.'nde yapılmasını sağlamak suretiyle T.B.M.M. yöneticilerinin gösterdikleri ilgi ve kolaylık,

Türk Standardları Enstitüsü'nce şükranla karşılanmıştır.

Kongrenin ağrlama programı içinde, Başkan Sayın Süleyman Demirel'in resepsiyonu da yer almaktadır.

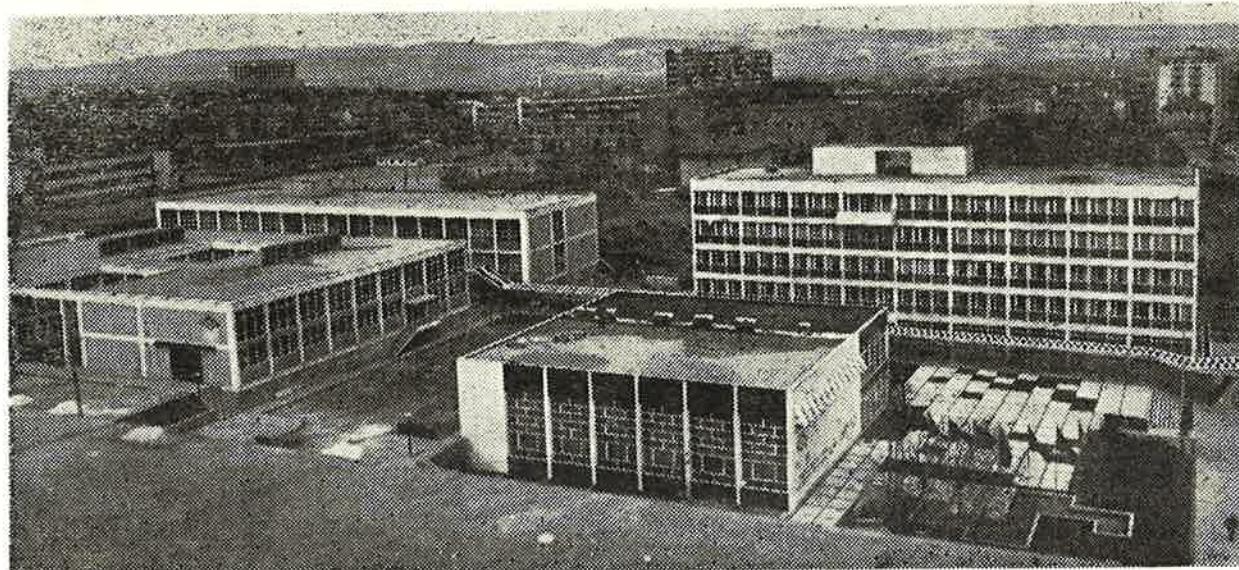
PTT İdaresinin Kongre Munasebetiyle hazırladığı hatıra pulu

Aynı günde 9 ayrı toplantıların yapılacağı Kongre sırasında teknik çalışmaların aksamdan yürütülmesi ve delegelere yapılacak yan hizmetlerin en iyi bir şekilde sunulması için Türk Standardları Enstitüsü'ndeki hazırlıklar da tamamlanmıştır.

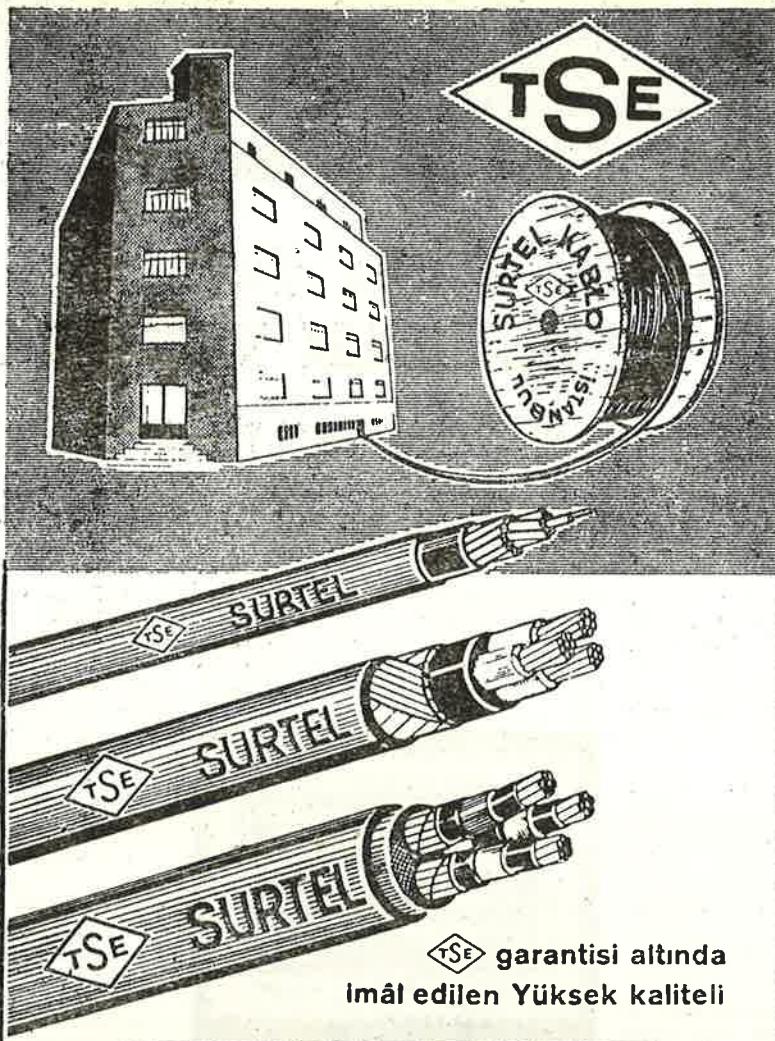
TSE tesisleri içinde, her bir en az 30-40 delegeyi alacak kapasitede 9 toplantı salonu hazır hale getirilmiştir. Bu salonların kürsü, masa ve sandalyeleri yerleştirilmiş; ses tertibati tamamlamıştır. Genel Kurul toplantısının ve 4 ayrı açık oturumun yapılacak büyük konferans salonunda ise, 4 dilde anında tercüme imkânlarını sağlayacak simultane seslendirme sistemi bulunmaktadır.

Toplantılar sırasında dokümanların günü gününe hazırlanabilmesi için, Cenevre'deki ISO Merkezinden gelecek 8 daktilograf ile 8 Türk daktilografından kurulu 16 kişilik bir ekip kurulmuştur. Tekstir işleri için ise 4 makina ve ek olarak fotokopi makinalarını içine alan 24 saat çalışır bir bası yeri hazırlanmıştır.

ISO Kongresi Organizasyonunun başarıya ulaşılabilmesi için çeşitli konularda çalışmak üzere TSE'ye yaklaşık olarak 40 kadar geçici personel alınmıştır. Bunlar genellikle Teknik Komiteler arasında irtibat memurları, daktilografi, teksir gibi hizmetlerde çalışacaklardır. Bu grubun içine 20 kadar hostes de dahil bulunmaktadır.

ISO Genel Kurul Toplantısının yapılacak TSE Sitesinin genel görünüşü.

SURTEL

enerji kabloları

Türk standartları enstitüsünün kalite belgesini taşımaktadır.
o/o 100 Türk sermayesi ile kurulmuş SURTEL fabrikasının
KABLOLARINI GÜVENLE KULLANABİLİRSİNİZ.

MÜHİMDİR, LÜTFEN DİKKATLİ BULUNUNUZ!

Kablolarımızın Üzerinde bulunan SURTEL KABLO etiketleri bazı satıcılar tarafından çıkarılarak şirketimizin İmalatlı olmayan başka kablolarında kullanılmakta olduğu tespit edilmiştir. Kablolamızı alırken Üzerlerinde bulunan Kabartma SURTEL markasına bilhassa dikkat edilmesini ehemmiyetle rica ederiz,

SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen büyük ilgiden kıvanç duyar ve teşekkür eder.

SURTEL KABLO SANAYİ

Anonim Şirketi

Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80

Karaköy - İstanbul

MERKEZ Tel : 44 65 83 - 49 97 90

FABRİKA Tel : 47 15 43

TELGRAF : Surkablo İstanbul

Surtel
KABLOLARI

BATTI REKLAM

dir. TSE hostesler için özel üniformalar hazırlamıştır.

Çeşitli yan hizmetler arasında, delegelik kayıt, danışma, banka, PTT, seyahat, turistik turlar, foto servisi, hanımlar programı gibi konularda bütün tedbirler alınmış bulunmaktadır. Geçtiğimiz Ağustos ayı içinde Enstitü'nün Kongreye hazırlık olarak bütün boyaya, badana, büyük temizlik gibi işleri bitirilmiştir. Toplantılar devamında çaykahve molaları, kafeterya gibi hizmetler de, TSE'nin kendi imkânları ile yürütülecektir.

Diğer taraftan, toplantılar sırasında, herhangi bir yabancı delegenin aranması, mesajların iletilmesi gibi önemli bir ihtiyaç, TSE'de kurulan bir dahili televizyon şebekesi ile karşılaşacaktır. Uluslararası kongrelerde bir yenilik olan bu sisteme göre, TSE'deki toplantı odalarına ve delegelerin her zaman bulunabilecekleri toplanma yerlerine herkesin görebileceği şekilde birer televizyon alıcısı yerleştirilmekte, merkezi bir vericiden de yayın yapılmaktadır.

ISO Kongresi vesilesi ile düzenlenen sergi ve satış yerleri, TSE'nin hemen bitişliğinde bulunan Devlet İstatistik Enstitüsü'nün girişteki geniş holünde yer almaktadır. Burada, Sümerbank Genel Müdürlüğü büyük bir hali sergisi hazırlamakta, kumaş ve porselen gibi diğer mamüllerini de teşhir etmektedir. Sergide Türk El Sanatlarını Tanıtma Derneği'nin ve Tekel Genel Müdürlüğü'nden de standları bulunacaktır. Burada teşhirin yanı sıra her üç kuruluş satış da yapacaktır. Buna ek olarak, Türk Standardları Enstitüsü tarafından aynı yerde, memleketimizde standartizasyon çalışmalarını yabancı misafirlere tanıtacak 10 panodan kurulu bir sergi de düzenlenmiştir.

Kongre sırasında, yerli ve yabancı basınyla ilişkileri düzenlemek üzere özel bir büro hizmet görecektir. Bu büro TSE'nin ana hizmet binası girişinde olacak ve basın mensuplarının kolaylıkla müracaat edebilecekleri ve görevlerini yapmada yardım göreceklere bir biçimde çalışacaktır. Kongre süresince her gün Türkçe, Fransızca ve İngilizce basın bülteni yayımlanacaktır.

Diğer taraftan, 21 - 26 Eylül tarihleri arasında İngilizce ve Türkçe olarak günlük bir Kongre Bülteni yayınlanacaktır. Bu Bültenlerde, günün programı ve bir gün öncesi ile ilgili haberlerin yanı sıra, memleketimizi çeşitli yönleri ile yabancı misafirlere tanıtabilecek yazı ve fotoğraflar yer alacaktır.

PTT İdaresi'nin ISO Genel Kurul toplantıları münasebeti ile hazırladığı iki değerli hatıra pullarının baskısı tamamlandı. Yanda siyah - beyaz klijesini gördüğünüz bu pullar 110 ve 150 kuruş değerlerinde olup, biri koyu kırmızı, diğeri de koyu mavi zemin üzerinde altın yıldız ile ISO Kongresi amblemi baskılıdır. Baskılarda en iyi kalite kâğıtların kullanıldığı 300.000 tirajlı bu pul serisi 15 Eylül günü satışa arz olunacaktır. Dünya filatelistleri tarafından da ilgi ile karşılaşacağı umulan ISO pulları için 21 Eylül Pazartesi günü TSE'de ilk gün damgası uygulanacaktır.

Sekizinci ISO Genel Kurul toplantıları vesilesi ile görüşme ve delegeler-

rin refakatinde gelen hanımlar ile ilgili programlar da enince ayrıntılısına kadar tesbit edilmiştir. Bu konuda, yabancı misafirlerin memleketimizden olumlu izlenimler ile ayrılmaları için her türlü tedbire baş vurulmuştur.

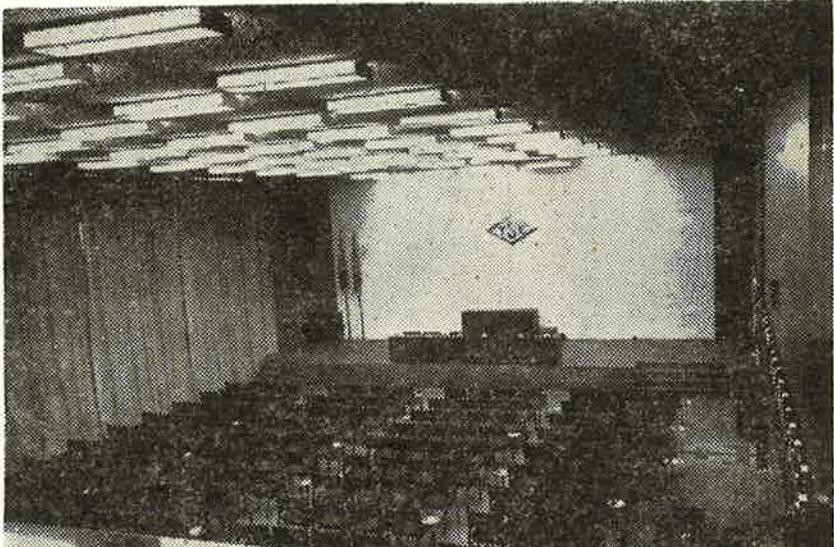
50'ye yakın ülkeyden ISO Kongresine katılacak delegasyonlar, 13 Eylül gününden itibaren Ankara'ya gelmeye başlıyorlardı.

Yabancı delegelerin Esenboğa hava alanında karşılanması için özel ha-

zırlıklar yapılmıştır. Bu amaçla Esenboğa'daki Şeref Salonu'nun bu işe ayrılmış sahnesi, Meydan Polisi, Sağlık ve Gümruk İdareleri ile işbirliği yapılmıştır. Delegelerin otellerine taşıınmaları konusunda da Ankara'ya direkt seferleri olan Hava Yolu şirketleri ile anlaştı.

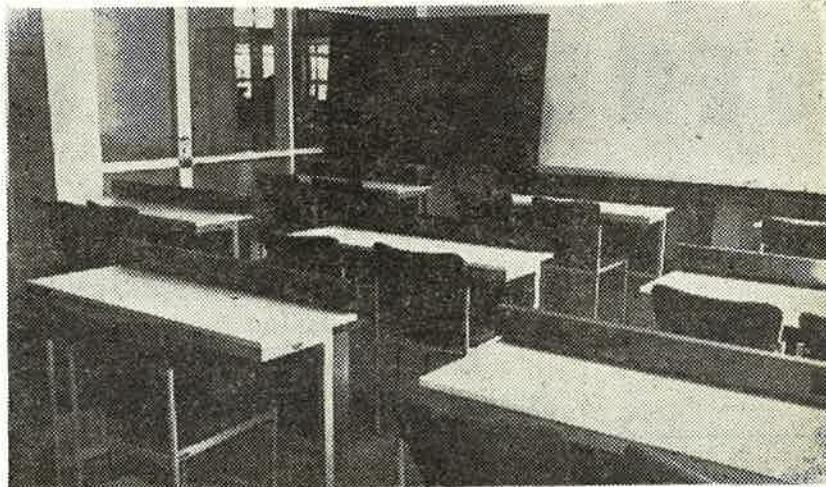
TSE'nin bütün kadro ve imkânları ile hazırladığı Sekizinci ISO Genel Kurul toplantılarının başarılı bir organizasyonla memleketimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını dileriz.

Genel Kurul ve Açık Oturum Toplantılarının yapılacağı TSE Konferans Salonu

Kongre hazırlıklarından bir görünüş

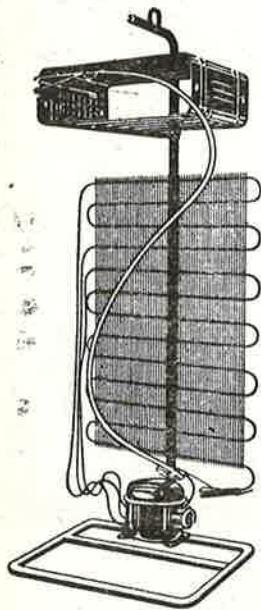

ISO Teknik Komite Çalışmalarının yapılacağı salonlardan biri

Memleketimizin elektrik cihazı ve ev aletleri sanayiinin ihtiyaçlarına
cevap vermek üzere

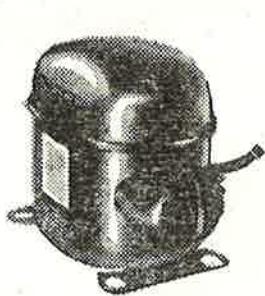
TÜRK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş.

Türkiye'nin özel şartlarına göre geliştirdiği,
BEYNELMİDEL KALİTEDEKİ imalat çeşitlerini iftiharla sunar:

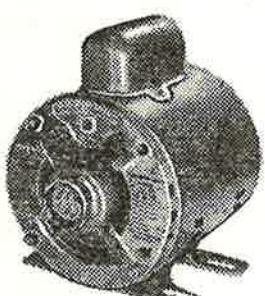
KOMPLE SOĞUTUCU ÜNİTELƏR

(Ev tipi buzdolapları için)

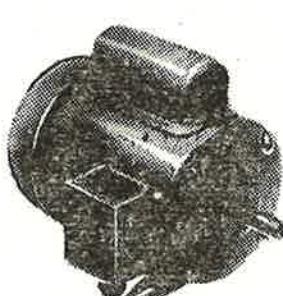
KOMPRESÖRLER

(75 Kcal/saat 525 Kcal/saat)
Hermetik (tam kapalı) ve Freon 12 alçak ve yüksek evaporatör basınçlarında ev tipi buzdolapları, su soğutucuları, sişe nem gidericileri, sişe soğutucuları v.s., tatbikatlar için.

ÖZEL TATBİKAT MOTORLARI

- Çamaşır makineleri, yıkayıcı motorları
- Çamaşır makineleri, sıkıcı motorları
- Konvektör fan motorları
- Aspiratör motorları
- Aksiyal fan motorları v.s.

GENEL MAKSAT MOTORLARI

- Monofaze yarı kapalı, burç yataklı motorlar (1/6-3/4) HP (Özellikle ticârî buzdolap kompresörleri ve sessiz çalışma isteyen tatbikatlar için)
- Monofaze ve trifaze tam kapalı, cebri soğutmalı, rulman yataklı motorlar

1/4-3/4 HP - 1425 d/d 110/220 V.
tek fazlı kondansatörlü.

1/2-1 1/2 HP 1425 d/d 220/380 V.

1/2-1 1/2 HP 2850 d/d 220/380 V.

1/2-3/4 HP 950 d/d 220/380 V.

EMAYE BOBİN TELLERİ:

0,29 mm.'den 1,30 mm.'ye kadar (135°C sıcaklıkta çalışmaya dayanıklı, hermetik kalite)
Özel ihtiyaça göre, makara veya kova içerisinde kanganlar halinde teslim edilebilir.

Her türlü tatbikat problemleriniz için teknik servisimiz emrinizdedir.

GENERAL ELECTRIC

Elektrikte En Büyük İsim

TURK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş

Topkapı-İstanbul Tel: 21 19 47 - 21 30 55

GENEL SATICISI: BEKO TİCARET A.Ş.

Istiklal Cad. 349 Beyoğlu-İstanbul Telefon: 49 00 39

Marka Anlaşması imzalanırken

Balatalar Konusunda da TSE Markası Anlaşması Yapıldı

Motorlu araçlar fren balataları konusunda ilk «Türk Standardlarına Uygunluk Markası (TSE Markası)» anlaşması, 17 Ağustos 1970 günü Türk Standardları Enstitüsü'nde imzalanmıştır.

İstanbul'da bulunan «ÖZADAŞ» firması, imal ettiği fren balatalarının, TS 555 «Motorlu araçlar için fren balataları» standardına uygunluğu beyanla TSE'ye müracaat etmiş ve mamulleri üzerinde TSE Markasını kullanma izni istemiştir. Firmanın bu talebi üzerine, İstanbul'daki Fabrikanın teknik imkânları ve imalatı TSE teknik elemanlarına inceleme, ÖZADAŞ Markası ile imâl edilen ve piyasaya satılan balatalar Enstitünün laboratuvarlarında denenmiş ve sonunda TS 555'e uygunluk

tesbit edilerek firma ile anlaşma imzalanması kararlaştırılmıştır.

Yukarıda belirtilen günde TSE Başkanı Faruk A. Sünter ile Firma temsilcisi Naci Öz, hayırlı olması dileği ile anlaşmayı imzalamışlardır.

Anlaşma hükümlerince göre :

TSE Markasını taşıyacak 1 B 65X 6,5 IB 57X6,5, IB 50X6,5, IB 51X5,0, IB 57X5,0, IB 46X5,0, IB 66X5,0, IB 70X6,5 ve IB 70X5,0 tipi ÖZADAŞ Balatalarının TS 555 «Motorlu araçlar fren balataları» standardına uygunluğu Türk Standardları Enstitüsü tarafından kamu oyuna garanti edilmektedir.

«STANDARD» kaliteli imalatından dolayı ÖZADAŞ Firmasını kutlar.

TSE'NİN TATİLİ SONA ERDİ

Türk Standardları Enstitüsü her yıl Ağustos ayını, genel izin ayı olarak kabul etmiştir.

Bu yıl da, Ağustos ayında bütün personel, ISO Kongresi hazırlıkları için çalışan nöbetçi kadrosunun dışında, yıllık izinlerini kullanmışlardır.

TSE, 1 Eylül'den itibaren normal çalışma düzenebine girecektir. Bilindiği gibi, Eylül ayında Enstitü'de, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) num 8. Genel Kurul toplantıları yapılacaktır. 54 Ülkeden yüzlerce delegenin katılacağı bu toplantılar 15 Eylülde başlayacak ve 29 Eylül günü sona erecektir.

II. Türkiye Sevk ve İdarecilik Kongresi Toplanacak

Türk Sevk ve İdare Derneği tarafından düzenlenen İkinci Türkiye Sevk ve İdarecilik Kongresi, 2, 3 ve 4 Eylül 1970 tarihlerinde İstanbul'da Nişantaşı İşık Lisesi Salonlarında toplanacaktır.

«Sevk ve İdarecilik - Türkiye'nin Kalkınmasında Temel Unsur» konusunu ele alacak olan Kongrenin ilk günü öğleden sonra Dernek Başkanı Dr. Şahap Kocatopcu açış konuşmasından sonra Dr. Nejat Eczacıbaşı tarafından Kongre Konuşması yapılacaktır.

İkinci gün sabahı «Sevk ve İdarecilik Niçin Temel Unsurdur?» ana teması içinde sabah üç ve öğleden sonra oturumunda iki konuşma yer almaktadır.

Aynı gün öğleden sonra ise çalışma gruplarının toplantılarına ayrılmıştır. Bu bölümde Sanayi, Ticaret, Ziraat, Kamu Hizmetleri ve Sevk ve İdarecilik Eğitimi konularında tartışmalar yapılacaktır.

4 Eylül 1970 Cuma günü yapılacak genel toplantıdan sonra ise Kongre sona erecektir.

PAMUKLARIN KONTROLÜNE DAİR TÜZÜK'ÜN 17. MADDESİNE BİR FIKRA EKLENDİ

5.8.1953 tarih ve 4/1283 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan «Pamukların Kontrolüne Dair Tüzük»ün 17. madesine bir fikra eklenmiştir. 19.8.1970 tarih ve 13584 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 25.7.1970 tarih ve 7/1045 sayılı kararname ile yürürlüğe konulan tüzük ile eklenen bu fikra ayneş şöyledir :

«Preslenmiş Pamuk balyalarının ambalajında kanaviçe ve demir çember yerine başka maddelerin de kullanılması hakkında karar almaya ve bunların nitelikleri ile kullanılan usul ve şekillerini tesbit etmeye Ticaret Bakanlığı yetkilidir.»

Tüzük, 2. madesine göre 3 Eylül 1970 tarihinde yürürlüğe girecektir.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'DİR.

Abone İçin müracaat :

Karanfil Sokak No. 36, Bakanlıklar - Ankara

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No. 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 13 64 - 2105

Not : Yapı Endüstri Merkezi'nin İstanbul ve İzmir Sergilerindeki standlarını ve OR - AN
Yapı Endüstri Merkezinin Ankara Sergisindeki Standımızı görünüz.

Standard — 127

RABAK

TESİSLERİMİZDE YAPILAN MAMULLER

• TS 2 standardına göre Sert çekilmiş som bakır tel 0,2 mm - 10 mm. kürdə

• TS 3 standardına göre Örgülü bakır iletken 10-16-25-35-50-70-95-120-150 mm 2

• ALÜMİNYUM İLETKENLER VE • ÇELİK - ALÜMİNYUM İLETKENLER

- MS 58 Pırınc Yuvarlak ve altı köşe çekme çubuklar
- MS 63 Pırınc Borular, teller
- Bakır Lâma çubuk ve borular : ELEKTROLİTİK BAKIRDAN
- YATAKLI BRONZ ÇUBUKLAR İÇİ DOLU, İÇİ BOŞ
- ALÜMİNYUM LEVHA VE DISK (HER KALINLIKTÀ VE ÇAPTA)
- GÖZTAŞI : BAKIR SÜLFAT

MÜNTƏZİM

RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMULLERİ A.Ş.

KAĞITHANE Topaçlar Cad. No. 18 Şişli - İstanbul
Telefon : 46 70 30 Telgraf : RABAŞ

SATIŞ MAĞAZASI : Galata, Fermeneçler
Ali Yazar Sok. No. 8 İstanbul Telefon : 44 81 13

Standard — 128

YÜNÜN KİMYASAL TANIMLAMA DEĞERLERİNİN TESBİTİNDE SON ÇALIŞMALAR

Derleyen :
Dr. Melih Özgürçin
Kimya Y. Mühendisi

A — GİRİŞ :

Yapağı alımı; alcının meslekî bilgi ve tecrübesine dayanır. Seçimde, yün kalitesindeki değişik özellikler (İncelik, uzunluk, kıvrım, düzgülük, renk, mukavemet, elâstikiyet, saflik gibi) beraberce gözönünde tutulur.

Yapağı almında, yalnız belirli makatlara uygunluk değil, aynı zamanda bildirilen veya beklenen özelklere uygunluk aranır (1).

Bugünkü teknik bilgi, yapağı almında isabetli karar vermemize yardım eder (2).

Halen ve yakın bir gelecekte, yapığı almında, yalnız kimyasal veya teknolojik deneylere dayanan bir alım sisteme geçilmesi beklenmemektedir. Bununla beraber, ham maddeyi işleyip mamül hale getirenlerin, objektif metodlara ihtiyaçları da devam edecektir. Bu nedenle, yapağı ticareti ve yün sanayiinde sубjektif değerlendirme yanında gittikçe artan ölçüde, yapığının özellikleri hakkında ölçümlere dayanan ve daha sihhatli kanaat edinilmesini sağlıyan, objektif metodlara da önem verilmeye başlanmıştır.

Yapağı kalitesinin değerlendirilmesi için, kimyasal tanımlama değerleri yanında, fiziksel, mekanik ve teknolojik tanımlama değerlerine (İncelik, uzunluk, saflik, mukavemet gibi) de ihtiyaç bulunduğu tabidir. Bütün burada, yalnız yanmış yün, tops, iplik ve yünü tekstil mamüllerinin, kantitatif olarak denenebilen kimyasal özelliklerini ele alacağız.

Bilimsel ve teknolojik çalışmalar; ancak uygulanacak metodların, yapağı ticareti ve yünülü endüstrisinde, yeteri kadar güvenilir ve sonuçları anlam tasarruf kabul edilmesi halinde, amaca ulaşmış olur.

Yapağı almında, çoğunlukla teknik alanda, belirli riskleri azaltmak ve bu suretle, yünülü sanayiinin ham madde den itibaren, verim ve kalite standartları güvenilir altına almak amacıyla, bir kaç yıldan beri muhtelif meslekî kuruluşlar, yanmış ve karbonize edilmiş yün ve kemlinglerin, sубjektif metod yerine, objektif esaslarla göre değerlendirilmesi için, çalışmalarla başlamıştır. Ayrıca, yapağı satıcısının, gelecekte sanayiciye, istenilen değerleri bir belge ile tevkif etmesi yoluna gidilerek, yapağı almında süratli ve sihhatli bir karara varması imkânı üzerinde de durulmaktadır (3).

Briksel'de 36. Uluslararası Yün Konferansında; yanmış ve karbonize edilmiş yün için, kimyasal özelliklerin standard değerleri tesbit edilmiş ve IWTO mavi kitabında yer almıştır.

Alman bilim adamları ve teknik elemanları, özellikle; PH için topslarda 11 olarak verilen üst değerin, pratikteki değerlere uymadığı, bu değerlerin kabulü halinde, ötedenberi yünün işlemesinde gereken itinânın gösterilmesi ve alkali veya kasar zararına meydan verilmemesi gerektiği hakkında, bilimsel görüşün gereksiz hale geleceği ve artık sanayiciyi, bunun lüzumuna ikna etmenin mümkün olmayacağı görüşündedirler.

Montreux 1968

Mavi kitap 1967	Mazamet 1967	Teknik Komite	Yanmış ve Karbonize	Offermann Komitesi 1968	Kulen Kampf. Çalışma Grubu 1969
Yanmış yün :					
PH değeri	7 — 11	5 — 9,5	5 — 10	En çok 10,5	En çok 10 5 — 10
Alkalide çözünlük %	11 — 25	En çok 20	10 — 20	En çok	10 — 20 10 — 20
Diklormetan tanda çözünlük %	1,25	1,25	—	—	0,3 — 1,0 En çok 1,0
Karbonize yün :					
PH değeri	4 — 8	4 — 8	4 — 8	4 — 8	5 — 8 4 — 7,5
Asit miktarı (Sülfirik asit)	En çok 1,0	En çok 0,7	—	En çok 0,3	En çok 0,9
Alkalide çözünlük %	11 — 25	20	22	—	11 — 22 11 — 22
Diklormetan ekstraktı %	—	—	—	—	En çok 1,0

Laboratoire Essais Controles Analyses Recherches Industrielles Mazamet 1967'de; IWTO'ya değişik standart değerler getirmiştir. Bu değerler, 1968'de Alman Yün Araştırma Enstitüsü ile işbirliği yapılarak, modifiye edilmiştir.

Ayrıca, offermann grubu; ayrı bir teklif getirdiği gibi, IWTO içinde Kulenkampff, muhtelif ülkeler temsilciliyile bir çalışma grubu teşkil ederek, 1969'da bir karşı teklif ortaya atmıştır. Bu teklif, 1969 IWTO Paris toplantısında incelenmiştir (4).

Muhtelif değerler aşağıdaki tablo da gösterilmiştir :

Paris toplantılarında teklif olunan karşı değerler; bazı Avrupa ülkeleri temsilcilerinin itirazı ile karşılaşmıştır. Bunun nedenini, muhtelif yanmış yün işleyen firmaların, tartışılan değerleri uzun süredenberi alım şartnamelerinde ileri sürmüş olmaları ve bunların iç ve dış ülkelerdeki satıcılar tarafından müşkülâtsız yerine getirilmiş olmasında aramak lazımdır.

Komitenin 1969'daki son toplantılarında, yanmış yün işleyen firmaların yapığı almalarında, Komitece tavsiye edilen ve bilimsel bakımından teyit edilen değerlerin kabulü istenmiş ve gelecek toplantıda bu görüşe yaklaşılacağı belirtilmiştir.

Bu çalışmaların, şiddetli rekabet sırasında bulunan yün mamüllerinde, kalitenin islâhına yardım etmesi beklenmektedir.

Aşağıda, yapağı ticareti ve yün sanayiinde yanmış yün, tops, karbonize yünde en önemli kimyasal özelliklerin taşıdıkları anlam ve hangi değerlerin normal olduğu, hangi toleransların kabul edilmesi gereğine değinilecektir (5).

(1) G. Hoffmann
Proverfahren für Wolle und ihr Einfluss auf die Praxis des Wollgeschäfts, Mel. Tex. Ber. 1969. 4 . 405

(2) Dr. Helmut Offermann,
Wolleinkauf der Zukunft, Mel. Tex. Ber. 1967 . 1 . 129

(3) Zeitschrift für die gesamte Textilindustrie 1970. ~ 3 . s. 190.

(4) Zahn Henning, Blankenburg, Technical Bases for the Tolerances of some chemical Dat a of scraured and carbonised Wools, The Tex. Inst. and Ind. 1970 . 5 . 125 (IWTO tun 1969 Paris toplantısına sunulan 8 No. lu Rapor).

(5) H. Zahn, Toleranzen für Chemische Kennzahlen der Wolle, Mel. Tex. 1969 . 7 . 807.

B — YABANCI MADDE :

I — Yıkamış Yünde pH Üst Sınırı

1) Yünün Su Ekstraktının pH Değeri ile Alkali Miktarı Arasındaki İlişki :

Hildebrand ve Hirtz, 10,8 pH'dan yukarı alkali miktarının, sulu ekstraktın pH değeriyle ölçülemeyeceğini göstermiştir.

Sprekmann, sulu ekstrakttaki pH değerleri yakın olmasına rağmen, soda miktarlarının farklılıklar gösterdiğine deşimedektedir.

Bu nedenle, pH 9,5'in üzerinde; yıkamış yün ve topslarda, su ekstraktının pH değeri ile birlikte, soda miktarının da gösterilmesi yerinde görülmüştür.

Su ekstraktının pH değeri ile, alkali cinsi arasındaki ilişkide, alkali cinsinin büyük etkisi vardır. Bu ilişki aynı zamanda tuzun konstraksiyonuna da tâbidir. Buna göre, aynı pH değerinde, alkalinin cinsi ve tuz miktarına bağlı olarak, yündeki alkali miktarı değişebilmektedir.

2) Yünün Alkali Etkisiyle Değişime Ügraması :

a — Yünün Kimyasal Ayırımı :

Yün, alkali etkisiyle, kimyasal bakımından değişime uğrar. Bu bakımından, alkali çözeltilerle çalışan bütün işlemlerde, özellikle yün yıkamada çok dikkatli olmak gereklidir.

Hullah, bu işlemin önemine değinmiş, C. L. Bird'e göre; yünün zarar görmemesi ve sararmaması için, sıcaklığın 50 °C'ye geçmemeli, pH 10'u aşmamalı, sıcaklık yün yağıının erime noktasını olan 40 — 50°C'nin altına düşmemelidir.

Yıkama banyosuna, lüzumundan fazla soda konursa, veya sıcaklık uzun süre yüksek tutulursa, yün proteini, cystin bağları kolaylıkla ayırmaya uğrar ve Lanthionin meydana gelir.

KOH ile 50 °C'de ısıtıldığında; Lanthionin'in meydana gelmesi 11 pH da, yünde KCl bulunursa, 9,5 pH'da başlar. Bu da gösterir ki, su ekstraktındaki pH değeri, yünün ısıtılmış halinde, alkali zararı hakkında fikir vermez.

Yünün ısıtılmasi sonucu, Lanthionin'in meydana gelmesinde, su ekstraktındaki pH değeri değil, yündeki alkali miktarı rol oynar.

Crewther ve Dowling'e göre; üst pH sınırı 9,5 (en çok 9,8) olmalıdır. Bu halde, Henning'e göre; % 0,5 soda bulunuyorsa, yün sıcaklığı dayanır.

Normal olarak yıkamış yün ve topslarda lanthionin miktarı en çok % 0,3'dir. Daha yüksek lanthionin miktarı, yünün değişime uğradığını gösterir ve bu gibi hallerde su ekstraktının pH değeri 10,2 — 10,4 bulunur.

pH'ın en çok 10,0 olarak testi; yıkamada yünün fazla alkali ile değişime uğramasını bir derecede kadar onler.

b — Mukavemet Kaybı :

Yün mukavemetinde azalma, ancak fazla alkali etkisiyle olur. Bu itibarla, 10 pH'ın testinde esas alınmaz.

c — Yünün Rengi :

Bazı nihaî kullanılış yerleri için renk öncem taşırlar. Bu bakımından, bir kâlike faktörü sayılır.

Hullah; ionojen olmayan deterjanla yıkamanın, sabun - soda ile olana nazaran daha beyaz olduğunu göstermiştir. Koussens, Ponchel ve Manzinque; sabun - soda, ionojen olmayan deterjan ve soda, bir de nötr deterjanla yaptıkları yıkamada pH değerlerini, sırasıyla 9,8, 9,9 ve 8,7 bulmuşlardır. Bu da, nötr deterjanın renk yönünden daha faydalı olduğunu göstermiştir. Bunda tops rengi daha beyaz olmuştur. Diğer ikisi birbirinin hemen hemen aynıdır. Buna göre renk yönünden kritik sınır 9,8 pH olup, pH 10 değeri yüksektir.

d — Ağırlaşma :

Yünün yüksek pH değeri, belirli alkali miktarı ile ilgili olup, yünün ağırlığı artar.

Zahn; yıkamış yünde su ekstraktiyonu pH üst değeri 10 iken, soda miktarının % 0,3 — 0,7 olabileceğini göstermiştir. Yün ağırlığında % 0,5 bir artış şayani kabul görülmektedir. Fakat, bundan yüksek olmamalıdır.

3) Yüksek pH'ın Müteakip İşlemlerde Bozucu Etkileri :

a — Beklemeye Dayaklılık :

Normal şartlarda bekletilmeye fazla elverişli olan yün, bazı hallerde zarara uğrayabilir.

Koussens, Ponchel, Mazinques muhtelif yıkama kiyaslamalarında; su ekstraktı pH'ının, yünün bekletilmeye dayanımı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir.

Adı geçenler; düşük alkalitenin beklenmede, malin sararmasına mani olduğu için, avantajlı olabileceği ifade etmişlerdir.

b — Toz Teşekkülü :

Dolder, Mazinque ve Van Overbeke, boyanmamış yünde muhtelif pH değerlerinde yaptıkları eğirme denemelerinde, artan su ekstraktı pH'ı ile işletme yeteneklerinin iyileştiğini tesbit etmişlerdir. Ancak, 7,5 — 10,5 pH arasında işletme yetenekleri ile, lif özeliliklerinin muhafazası arasında bir tezat bulunduğunu göstermişlerdir. Buna karşılık, kompromis olarak pH 9,8 teknif edilmektedir. Bu da, 10 limitine çok yakındır. Ancak, Van Overbeke; yünde artan lanthionin miktarı olarak ifade edilen alkali zararının, imalat saflarında toz meydana gelmesine yol açtığını göstermiştir.

Zahn, bir çok hallerde topslarda 10,2 pH ve % 0,5 — 0,9 Lantionin bulunduğu, eğirmede, yıkamada alkalinin sebep olduğu müşküllerle karşılaşmıştır.

c — Buhar ve Sıcak Suyun Etkisi :

Boyanmamış yünün buhar etkisine bırakıldığı bütün hallerde veya dekatır ve sıcak su etkisinde, su ekstraktının pH değeri yeteri kadar düşük değilse veya buharlaşma veya sıcak su işlem şartları pH'ya göre ayarlanmamışsa, zarar verebilir. Diğer taraftan, yün kalitesinin muhafazasında önem taşıyan cystin bağları az veya çok derece-

de dağılabilir. (Bird'e göre; mukavemette rol oynayan cystin bağları, yıkama banyosunun pH'sı 10 ise 50 °C'yi geçmemelidir).

Henning ve Sustmann'a göre; vakumlu buharlamada pH değeri, sıcaklık ve buharlama süresine bağlı olup, 9,5 pH'da da uygun şartlarda kabili ihmâl derecede zarar (modifikasyon) sağlanabilir.

Orwell, Datwyer ve Nicholls'a göre; 100 °C'nin üstünde buharlamada 9,3 pH'da modifikasiyon sonucu cystin bağları bozulur ve lanthionin teşekkül eder. Bu bakımından, yüksek sıcaklıkta buharlama için 10 pH değeri yüksek bulunmaktadır.

d — Sararma :

PH ne kadar yüksekse, yünde o kadar fazla sararma olur. Breuers; su ekstraktında 9,7 pH sınırı tehlikeli görür. Bu bakımından, pH 10 değeri yüksek görülmektedir.

e — Boyama :

Büyük partilerin boyanmasında, banyo ısıtlırken, malin her tarafı aynı derecede nötrleştirilmemişse, sıcaklık, alkali zararı bakımından kritik sınır olan 50 °C'yi geçmeden önce, vukubulabilir. Bu hallerde, cystine azalması olabilir. Henning ve Hirtz'e göre; yün yıkamadan gelme farklı pH değerleri, aynı banyoda boyanan malda, renk farklarına yol açabilir. Karbonize yünlerde durum daha da kritiktir.

Yukarıda deñinilen değerler, yalnız bilimsel bakımından tesbit edilmekle kalmayıp, pratikte teyid edilmiştir.

II — Karbonize Yünde pH Alt Sınırı :

1) Yünün Su Ekstraktının pH Değeri ile Asit Miktarı Arasındaki İlişki :

pH 2,8'den küçükse, (serbest asidi havı) yünün asit miktarı, su ekstraktının pH değeri ile gösterilmez. Bu bakımından, asidi havı yünlerde, pridin ekstraktlarının titrasyonu suretiyle, asit miktarı direkt olarak tâyin edilir.

Yünün su ekstraktının pH değeri ile, pridin ekstraktının titrasyonu suretiyle, asit miktarı kıyaslandığında, özellikle ekstraksiyonla alınabilen, sülfrik asit bulunan karbonize yünlerde, yün izolektrik noktası ve daha yukarı değerlerde, yünün bariz miktarında, piridin ile ekstraksiyon ile alınabilen sülfrik asidi ihtiva ettiği görürlür.

Sonuç olarak; karbonize yünlerde 2,8'in üzerinde, 7,8 pH'a kadar, pridin ekstraktlarının titrasyonu yoluna gitilmelidir.

Yünün pH değeri ile (sülfrik asit cinsinden) asit miktarı arasındaki ilişki, hidrokloridrik asit ile aynı değildir. Kimyasal saf yün ancak 4 pH'dan sonra yünle birleşir.

Bu bakımından, asit ortamda pH sınırını, asit cinsi belirtilmeksiz tesbit etmek anlam taşımaz.

Anyonun cinsi yanında, tuz miktarı da rol oynar. Tuzlar, yünün titrasyon sonucunu değiştirir. Diğer taraftan, su ekstraktında pH ölçümünün, genel bir esas teşkil etmediğine işaret etmek

isteriz. Bu halde, pH değeri yanında, asit miktarı da tayin edilmeli ve bunun için bir tolerans tesbit edilmelidir. pH değerinin 4'ün altında kalması için sülfrik asit miktarı en çok % 0,5 olmalıdır.

2) Yünün Düşük PH Etkisiyle Değişime Uğraması :

Yün asitlere, alkalilerden daha dayanıklıdır. Yünün mukavemetinde en büyük rolü olan cystin bağları, aside dayanıklıdır. Ancak, çok yüksek asit etkisi, ana bağları etkiler, karbonizasyonda zararlara yol açabilir. Karbonizasyonda çalışma şartları, zarar derecesi yönünden yünün kalitesi üzerinde rol oynar.

Ağırlaşma :

Asit ortamda da, yünün asit miktarı ile su ekstraktının pH'sı arasında ilişkili mevcut olup, pH çok düşükse, alkalide olduğu gibi, yünün ağırlaşması söz konusudur. Nümuneyi karakterize etmek için, pH yerine asit miktarını kullanmak daha doğrudur. Çünkü, korrelyasyon yeterli olmamış, sonuçlar dağınıktır. Özellikle, zayıf asitlerde elyafa bağlı asidin tam olmamış iyonizasyonu, sabun veya bikarbonat gibi tamponların rolü vardır. Zahn'a göre; asit miktarı üzerinde çok dikkatli olmak lazımdır. Knott; 4 pH'da % 0,6 — 0,9 sülfrik asit bulmuştur ki, bu da yüksektir. pH 5,0 olursa, sülfrik asit miktarı % 0,3 — 0,6 olur ve normal sayılabilir. Buna göre, karbonize yünde alt pH sınırının 5,0 olarak tesbiti uygun görülmektedir.

3) Düşük pH'ın, Müteakip İşlemlerde Bozucu Etkileri :

a — Beklemeye Dayamılılık :

pH değeri çok düşük karbonize yün bekletilmesinde, asit fazlığı, tedrici olarak, peptid zincirlerinin kırılmasına yol açar. Ayrışma sonucu, alkalide çözünürlük artar ve bekletme süresinde lif mukayemeti azılır. Zahn; yüksek asitli yünde alkalide çözünürlüğün 15 günde % 20'den % 40'a çıktığını bildirmiştir. Normal olarak karbonize yünde, bu deneyde bulunduğuundan daha az asit vardır. Bu durumda, bekletmeye mukavemet, düşük pH değeri tesbitinde, esas faktör değildir. Ancak, karbonize yünde, mümkün mertebe düşük mikarda bâkiye sülfrik asit bulunmasını gerektirir.

b — Boyama :

Yünün pH'sı ne kadar düşükse, negatif boyalı molekülleri, yünün pozitif bazik grupları tarafından o kadar kuvvetle çekilir. Molekülü büyük olan boyalar, daha yüksek afinite, düşük difüzyon emsali gösterir. Bu bakımdan, boyanacak mal, farklı pH'da bir karişim ise, düzung boyama imkânı azılır.

Buna göre, karbonize yünlerde pH alt sınırı mümkün mertebe yüksek olmalıdır. Tesbit edilen pH değerinin 5,0 olarak tesbiti yerinde olur.

c — Ütüde Sellülozik Elyafın Tahribi :

Yünlü mamüllerdeki sellülozik elyaf (dikiş ipliği)ının ayrılmaya uğramaması için, Schönberger; 4,5 pH'ın

kritik değer olduğunu ileri sürmüştür. Daha düşük değerler ayrışma yol açar. Bu bakımdan 4,0 pH değeri düşük bulunmaktadır.

d — Fiksaj :

Keçe mamülleri için şekil vermede, sıcaklık ve rutubet yanında pH değeri de rol oynar.

Vibeke Kopke; 120 °C'de fiksajda nötr ve zayıf alkali ortamda yünlü mamlınlardan daha kolay fiksaj edildiğini bildirmiştir.

Zahn'a göre; pH değeri 4 — 5 arasında olmalıdır. Bu da, çözeltinin pH'sı ile ölçülebilir. Fazla alkali veya kuvvetli asit ortamda, fiksaj yetersiz olur. Fazla asit ortamı, yünün karbonizasyonundan sonra yeterli derecede nötrleştirilmemesi halinde olur.

Sonuç olarak; Satlow, Knott, Offermann'ın çalışmalarına göre; karbonize yünlerde alt sınırın 5,0 pH olmasında bir fazlalık bulunmadığına, uygun bir nötrleştirme ile bunun sağlanabileceği kanaatina varılmaktadır. Pratik bakımdan, asitsiz yün garanti etmek için, karbonize yünde 5,0 pH (Offermann), yılanmış yünde pH 4'ün kabul edilmesi uygun olur.

III — Diklorometan Ekstraktı :

Diklorometan ekstraktının üst sınırı (bâkiye yağ miktarı) tesbitinde, yağlı madde miktarının yabancı madde oranı fazla olduğu teşkil etmesi ve müteakip işlemlerde (eğirme, düzung boyama, zayıf sürtünme hasığı, örneğin halılarda yetersiz kullanma yeteneği) zorluklar çıkarması göz önünde tutulur.

Bunun için, üst sınırın mümkün mertebe düşük tutulması yerinde olur. Bu bakımdan, Mavi Kitaptaki yılanmış yapağı için % 1,25'lik değer çok yüksektir. (Kuru taramış topslar için, aynı kitapta % 1 almıştır). Offermann Komitesi ve Kolenkampf çalışma grubuna göre, bu oran % 1,0'e indirilebilir. Bielen ve Knott; pratikte bu değerlerle ulaşıldığını, H. G. Heinze, Hameln; halida % 1,0'dan da aşağı inilebileceğini göstermiştir.

Nitschke ve Bielin, enaz telef ve en yüksek ortalama lif uzunluğunun, yılanmış yünde % 0,8 bâkiye yağ bulunması halinde alınabileceğini, Kehren, Nitschke ve Mazamet; çok düşük bir oranın, yünün mekanik özelliklerine zarar vereceğini göstermiştir. Tesbit edilen % 0,3 alt sınırın artırılıp artırılmayağının araştırılması gereklidir. (Offermann Komitesi % 0,5 teklif etmiştir).

IV — Krom Miktarı :

Krom boyalarıyla boyamada, söz konusudur. Deney metodu standartlaşdırılmıştır. Pratikte, fazla kromlama yünün kalitesini düşürür. Koyu renkler için en çok % 0,6 uygun görülmektedir.

C — AMİNO ASİTLER :

I — Cystin Miktarı :

Normal olarak % 11 — 12,5 arasında olmalıdır.

II — Cystein Miktarı :

Normal olarak % 0,3'ün altındadır ve redükleme maddelerinin etkisi ile kasarda, boyanın sökülmesinde, kumasın fiksajında, disulfit bağlarının çözülmesi ile artar.

Cystein analiz metodu standartlaşırılmıştır. IWTO, bunun sağlanması yolunda çalışmaktadır. Bugün tutunan bir metod; Meichelbeck, Hack ve Senter metodudur.

III — Cystein Asidi Miktarı :

Tops ve yılanmış yünde normal olarak % 0,4'den az cystein asidi bulunur. Bu miktar, yünün oksitleme maddeleri ile (örneğin peroksitle) kasarlanmasında veya keçeleşmez aprede, klor veren müstahzarlarla çalışmada artar. Cystein asidi miktar tayıni, hidroliz çözeltisinin Kl. Ziegler'e göre, kâğıt, elektroforezi ile yapılır. Bu metodun, IWTO tarafından, standart olarak hizlanmasına çalışmaktadır.

IV — Lanthionin Miktarı :

Normal olarak, yılanmış yün topslarında % 0,4'ün altındadır. Bunun artması, yünün soda çözeltisi gibi alkalilerle, 40-50 °C sıcaklığın üstünde alkali işlemi veya pH 7'nin üstünde, kaynar derecede boyama yapıldığına delâlet eder. Bu bakımdan, Lanthionin analizi, yünün alkaliden zarar görmesi halı için de uygulanır. Lanthionin; hidroliz çözeltisinde, Dowling ve Crewler'e göre; kâğıt kromatografisi ile tayı edilir. Kompleksi ve zahmetli olmasına rağmen, reproduksiyona elverişlidir. Standard metod olarak ele alınabilir.

V — Tyrosin Miktarı :

Yünde normal olarak % 5'dir. Tyrosin analizi yün analizine girmemiştir. Çünkü, tyrosin miktarı yünü kimyasal etkilerde, diğer amino asitleri gibi değişime uğratılmamaktadır.

D — KİMYASAL ÇÖZÜNLÜRLÜK :

I — Alkalide Çözünürlük :

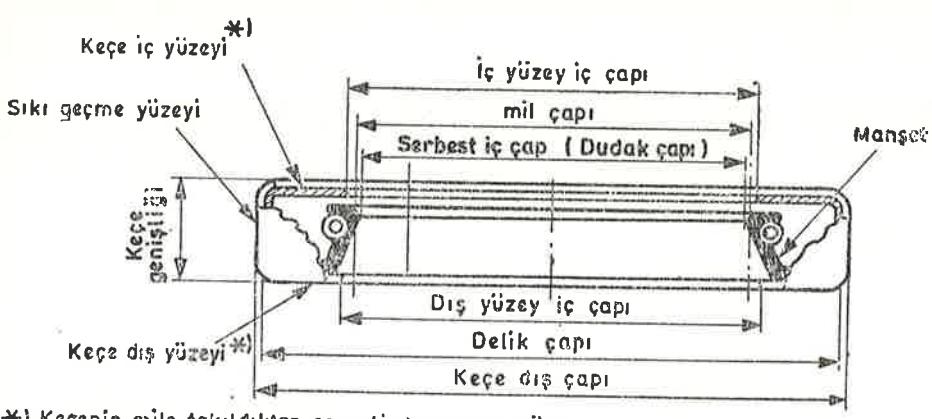
Alkalide çözünürlük için, bir alt sınır tesbiti önem taşır. Artan alkali çözünürlüğü, kimyasal değişimi ve mekanik özelliklerde düşüklüğü gösterir.

Çok düşük olmayan bir alt sınır ile, yünün alkaliden zarar görmesi, bir dereceye kadar önlenmiş olur.

1 — Yılanmış Yünde :

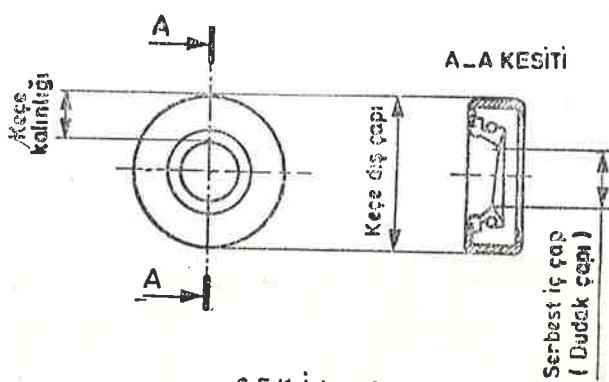
Alkalide çözünürlük yünün cinsine göre değişir. İnce yünlerde, kalm yünlerde nazarın daha büyük bir değer taşırlar. Normal olarak % 10 — 15, çok ince ve itina ile yılanmış yünlerde % 17 ye çıkar.

Kasarlanmamış, kimyasal işlem görememiş yılanmış yün ve topsarda, Van Overbeke; 12-14, ince yünlerde Wibaux, Mazinque ve Van Overbeke % 12,2 - 17,6; Bielen % 17'nin altında, Greul, Hadwich ve Henning % 18 bulmuşlardır. Mavi Kitaptaki % 25 değerini, zarar görmüş yünleri de içine aldığı kanaati hasıl olmaktadır. Bu simdi (Devamı 23. sayfada)

* Keçenin mile takıldıktan sonraki durumuna göre.

ŞEKİL - 1

ŞEKİL - 2

ŞEKİL - 3

Tek dudaklı, yaylı yağ keçeleri

ŞEKİL - 4

Tek dudaklı, yaylı ve iç mahfazalı yağ keçeleri.

ŞEKİL - 5

Çift dudaklı, yaylı yağ keçeleri.

ŞEKİL - 6

Çift dudaklı, yaylı ve iç mahfazalı yağ keçeleri.

ŞEKİL - 7

Tek dudaklı, yaysız yağ keçeleri.

YENİ Standardlar

- I -

SENTETİK KAUÇUK MANŞETLİ YAĞ KEÇELERİ STANDARTI

Kemal TATAROĞLU
Makine Y. Müh.

Dönen millere takılarak yağ v.b.'ni dışarıya sızdırmamak, toz ve pisliği de kaçırılmamak için yağ keçeleri kullanılmaktadır. Devamlı yağlanma temini gereken hareketli bir sisteme yağ sızdırımı önlmenin önemi yağ keçelerinin önemini belirtmeye yeter.

Yağ keçeleri genel olarak memleketimizde imal edilmekte olup it-hali de yasaklanmıştır. Bu sebeple imalatçı ve kullanıcıların bu standarda olan büyük ihtiyaçları da bilmektedir.

Hazırlanan standard, mil çevre hızı en çok 18 m/S olan ve -40°C ile $+120^{\circ}\text{C}$ arasındaki sıcaklıklarda çalışan millerde, işletme basıncı en çok 0.5 Kgf/cm² olan su, makine yağı, hidrolik sıvısı veya gres sızmamasını sağlayan sentetik kauçuktan manşetli yağ keçeleri ile ilgili teknik terimlerin tariflerini, sınıflandırma ile malzeme ve yapılış özelliklerini, imal edilen keçelerin bu özellikleri taşıyıp taşımadığını tesbit için yapılacak muayene ve deneyleri ve piyasaya arzedilecek keçelerin nasıl işaretleneceğini ve ne şekilde ambalajlanacağı ile denetleme esaslarını kapsamaktadır.

Sınıflandırmada, yağ keçeleri :

Tek dudaklı, yaylı,

Tek dudaklı, yaylı ve iç mahfazalı,

Tek dudaklı, yaysız,

Çift dudaklı, yaylı ve

Çift dudaklı, yaylı ve iç mahfazalı olmak üzere beş sınıfa ayrılmıştır.

Özellikler bölümünde yağ keçelerine ait parçaların hangi malzemelerden yapılacak ve özellikleri, yapılmış özellikleri ve boyut ve toleranslara ait değerler belirtilmiştir.

Muayene ve deneyler bölümünde, yapılacak muayene ve deneyler için len yağ keçelerinin nasıl işaretleneceği ve ambalajlanacağı; son bölümde ise standarda uygunluk beyannamesinin neleri kapsayacağı yağ keçelerinin gerektiğiinde nasıl denetleneceği ve ne işlem yapılacağı belirtilmektedir.

Piyasaya arz bölümünde, imal edi- len yağ keçelerinin nasıl işaretleneceği ve ambalajlanacağı; son bölümde ise standarda uygunluk beyannamesinin neleri kapsayacağı yağ keçelerinin ge-rektiğinde nasıl denetleneceği ve ne işlem yapılacağı belirtilmektedir.

Büyük bir boşluğu dolduracağının inandığımız yağ keçeleri standardının imalatçı ve kullanıcılar için hayatı ol-masını dileriz.

BULLETIN

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nin Yayınladığı Aylık Dergi

**İngilizce ve Fransızca Dillerinde ayrı ayrı
yayınlanmakta olan Derginin 1970 abonesi
için çıkan sayılar da gönderilir**

Abone Adresi

**TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Cad. 112 — ANKARA**

Yıllık Abone

12 İsviçre Fr.

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

NİSAN 1970
BİRİNCİ BASKI

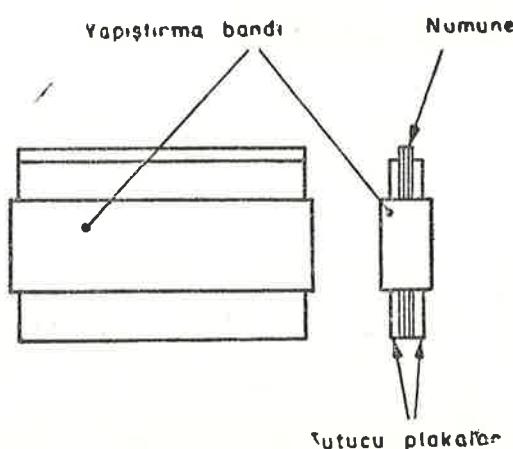
ELEKTROLİTİK KOROZYON DENEYİ

TS 859/2

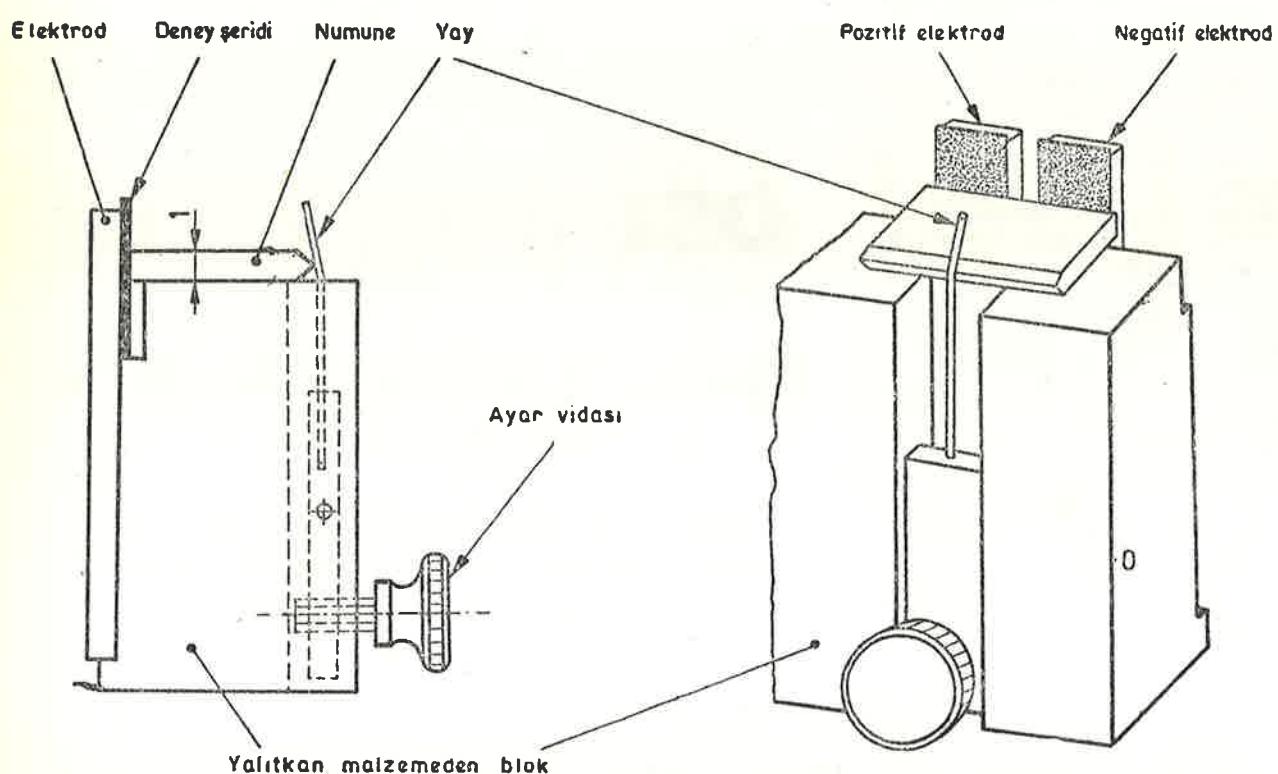
Electrolytic Corrosion Effect Test

UDK 621.315.61.501

Ölçüler mm dir

ŞEKLİ - 1 Yalıtkan şerit deney numunesi.

ŞEKLİ - 2 Elektrolitik korozyon deney cihazı.

«Termoplastik Yalıtkan Şerit» Standardı

Kemal TAN
Yük. Mühendis

Termoplastik yalıtkan şerit standartı evvelce TS 49 olarak çıkarılmış bulunan yalıtkan şeritin termoplastik yalıtkanların gelişmesi sonucunda bir başka değişik şekli olarak da düşünülebilir, yeni bir elektrik standardıdır.

Termoplastik yalıtkanların hızla gelişmesi sonucu memleketimizde de imalatı başlamış bulunan termoplastik yalıtkan şerit, diğer tip yalıtkan şeritlerden daha üstün ve kullanışlı bulunması nedeniyle, onların yerini almaya başlamış bulunmaktadır. Elektrik Hazırlık Grubunun programına alınır alınmaz DIN 40 633, 40 631, 53 489 ile TS 49 yayınlarından faydalananlarak hazırlanan standard taslağı, Hazırlık Grubunda görüşüerek kabul olunan metni ile Teknik Üniversiteler, Ticaret, Sanayi Odaları ve konu ile ilgili olduğu tespit edilen Resmi ve Özel Teşekkür ve şahsalar olmak üzere 79 yere, inceleme ve müthalaa bildirilmesi amacıyla gönderilmiştir.

Bunlardan alınan müthalâaların işığı altında yeniden Elektrik Hazırlık Grubu tarafından incelenen taslağa son şekli verilmiş ve 24 Mart 1970 tarihinde Teknik Kurul Alt Komitesinin 21 Nisan 1970 tarihinde de Enstitü Teknik Kurulunun onayından geçerek TS 859 No. ile Türk Standardları arasındaki yerini almış bulunmaktadır.

Gelen müthalâalar hakkında okuyucularımıza kısa bir fikir vermek üzere iki örnek arzetteki fayda bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Bayındırlık Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün tasarımın 1.2.2. maddesindeki farklı kalınlıkları verilen yalıtkan şeritler için 2.3.3. maddesindeki gerilime dayanma deneylerinde her kalınlığa başka dayanma gerilimi gösterilmesi müthalâasıdır. Bu müthalâa, DIN 40 633/Oct 1966'da kabul edilen 0,1 — 0,5 mm ile 0,1 — 0,2 ve 0,2 — 0,5 mm kalınlıklarındaki gerilime dayanma deneylerinde aynı deney geriliminin kabul edilmesi bulunuşu da örnek gösterilerek, kabul edilememiştir. İkinci önemli müthalâa örneği de PTT İşletme Genel Müdürlüğü'nün müthalâası olup, yalıtkan şeritin suya, rutubete, asitlere, alkali'lere, aşınmaya, bakır korozyonuna, hava veya ısı değişikliklerine, güneşe ışığına dayanıklılık deney ve şartlarının da standarda eklenmesi teklifidir. Bu teklife uyularak standarda DIN 40 633/Oct. 1966'da bulunup da tasarımda bulunmayan;

- Sıcaklığa dayanma,
- Elektrolitik Korozyon, deneyleri sonradan eklenmiş bulunmaktadır.

Böylece tamamlanarak Türk Standardları halini alan «Termoplastik yalıtkan şerit» standartı, «Konu, tarif, kapsam» bölümünde standartın konusun, 500 V'a kadar alçak gerilimli elektrik tesisleri iletkenlerinin gereken yerlerini yahtmak amacıyla kullanılan ve yumuşak polivinil klorür (PVC) veya polietilen (PE) den yapılan termoplastik yalıtkan şeritler olduğu belirtmektedir. Yine bu bölümde «Tarifler» olarak standartla ilgili «Yapışkan madde», «Elektrolitik korozyon» açıklanmıştır sonra, başka maddelerden yapılmış ve elektrik tesislerinin yahtma işlerinde kullanılan diğer yalıtkan şeritlerin bu standart kapsamına girmedigine işaret olunmuştur.

Standartın «Sınıflandırma ve özellikler» bölümünde önce yapılış özelliklerini sonra boyut ve toleransları açıklanmış ve

- Uzunluk için :
10 m uzunlukta + 0,20 m,
25 m uzunlukta + 0,50 m,
- Genişlik için : + 0,5 mm
- Kahnlik için : 0,1 — 0,15 — 0,2 — 0,25 mm kahnliklarda (- 0,01) ilâ (+ 0,03) mm, 0,5 mm kalınlıkta ise ± 0,02 mm olması şart koşulmuştur.

İhzar ve imalâtı ait muayene ve deneyler bölümünde diğer Türk Standardlarında olduğu gibi önce bir nümunе alma ve sonuçların değerlendirilmesi esasları ve buna göre 100'e kadar, 101 — 500, 501 — 1000 ve 1001 — 3000 lik yalıtkan şerit rulelerinden ibaret parçalardan ayrılanak nümuneler gösterilmiştir ve sonra boyut, gözle muayene nin yapılma esasları belirtilerek sırasıyla;

- Yapışma,
- Çekme dayanıklığı,
- Gerilime dayanma,
- Sıcaklığa dayanma,
- Elektrolitik korozyon.

deneylerinden geçirmenin bütün ayrıntıları açıklanmıştır.

Yapışma deneyleri «Plakadan ayrılma» ve «Makaradan ayrılma» deneyleri olarak iki deney halinde gösterildikten sonra, «Çekme dayanıklığı» deneyinin 6000 mm uzunlukta 5 deney parçası

üzerinde yapılacağı ve sonuçta bunların aritmetik ortalaması alınmak suretiyle şeritin mm^2 olarak hesaplanan kesitine göre;

- Polivinil Klorür şeritlerde 1,5 kg/mm²
- Polietilen şeritlerde de 1,0 kg/mm² den küçük olmaması ve ortalama uzama oranı da;

0,1 — 0,5 mm kalınlıkta PVC şeritler için en az % 125
0,1 — 0,2 mm kalınlıkta PE şeritler için en az % 150
0,25 — 0,5 mm kalınlıkta PE şeritler için en az % 300 bulunması halinde deneyin uygun sonuç vermiş sayılacağı kabul edilmişdir.

Gerilime dayanma deneyleri de alternatif ve doğru gerilim için ayrı ayrı iki deney halinde düzenlenmiş ve detayları standartda gösterilen :

- Alternatif 1000 V gerilimin 5 dakika,
- Doğru gerilimde ise su içinde 220 ± 10 V gerilimin 10 gün, uygulanmasında alınan sonuçlara göre deney değerlendirilmiştir.

Sıcaklığa dayanma deneyi, sıcakta bekletilen yalıtkan şeritin ağırlığında ve yalıtkanlığında meydana gelecek değişimlerin tesbiti ve bunların hangi değerlerde olmasının uygun kabul edileceğini tâyindен ibarettir. İlginenek okuyucularımızın çok uzun olan bu deneyi standartın metninden izlemeli tâysiye olunarak sadece deney sonucunun uygunluk şartlarını :

	Ençok ağırlık kayıbı %	Delinme gerilimi En az K V
PVC den yalıtkan şeritlerde	20	2,5
PE den yalıtkan şeritlerde	10	2,5

olarak özetlemekle yetinilmiştir. Elektrolitik Korozyon deneyi, doğrudan akım altındaki metal kısımları yahtmak için kullanılan termoplastik şeritlerin, deðigidleri metal yüzeylerinde, sıcaklık ve rutubetin etkisiyle de artabilen, korozyon meydana getirebilme özeliðinin tesbiti deneyidir. Bu amaçla kullanılacak deney cihazı hakkında okuyucularımıza bir fikir vermek için (Devamı 23. sayfada)

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ SUBELERİ:

İSTANBUL
Meclisi Mebusan Cad. Arhan Selçuklu - İstanbul
T : 49 88 02 - 44 81 29

KADIKÖY
MühürderFuat Bey Sokak 10. Teşkilat No: Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul
T : 36 13 42 - 36 46 98

UMUM MÜDÜRLÜK
Meclisi Mebusan Cad. Arhan
Selçuklu - İstanbul
T : 49 79 56 - 49 74 14

Standard — 129

BİK

ASBEST BORULARI

PİK BORUDAN

% 40 UCUZ HAFIF

BOYUNCA UYGUN

TURK NORM VE STANDARTLARA UYGUN

Merkez :
ÜSKÜDAR
Tel : 26 81 30 - 32 - 21 16 23 - 22 82 38

UCUZ HAFIF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBENIR

Standard — 130

STANDARD SOHBETLERİ

MİLLETLERARASI TOPLANTILAR

Armağan ANAR

Bilimsel çağın özelliklerinden biri de çeşitli ülkelerin bilim adamlarının birarada çalışmalarını ve bilimin bütün insanlığın yararına sunulmasını sağlamak için milletlerarası örgütlerin kurulması, bu örgütlerin de zaman zaman genel kurul toplantıları, yöneticilerin seçimi, çalışma programlarının saptanması, çalışma raporlarının sunulması, çeşitli fikirlerin tartışılması, veya ortak teknik çalışmalar yapılması için milletlerarası toplantılar düzenlenmesidir.

Bilim çağını çok önce başlatmış olan ülkelerde her çeşit ve boyda milletlerarası toplantılarının düzenlenmesi için kurallar çoktan konmuş, standardlar çoktan yerleşmiştir. Milletlerarası bir toplantı söz konusu olunca hemen bilipler bu ülkelerde her boy toplantıının uzmanı kimdir. Derhal görevlendirilen bu uzman da bilir işin neresinden başlayacağını, ne nitelikde kişileri yanına yardımcı olarak alacağı ve başarılı bir toplantı için ne gibi hazırlıklar yapılacağını. Hatta oralarda bu işler için salonlar, tesisatlar önceden hazır durumdadır. Birkaç dilde birden yürütülecek toplantılarda kullanılmak için özel eğitim görmüş tercümanlar da hazırlıdır. Velhasıl, herseyi hazır olan bu ülkelerde işden bile değildir milletlerarası bir toplantı düzenlemek. Kendi hesabına şasarırm neden aylarca, hatta bazan yılarda önce hazırlıklara başlandığına bu ülkelerde, standardlar, kurallar belli, makine, tesisat, malzeme ve personel hazırlıken ellerinin altında, ve yapılacak iş sadece bunları bir araya getirmek, personele görevlerini bildirmek ve sonra da tıkır tıkır işleyen mekanizmaya nezaret etmekten ibaretken toplantı düzenlemek.

Bizim bilimsel dünya ile ilişkisini biraz geç kurmuş sevimli ülkemize gelince, çok çatallı bir iştir herhangi milletlerarası bir toplantı düzenlemek, hele toplantı çeşitli ülkelerden yüzlerce delege ve uzmanın katılacağı bir kongre niteliğinde ise... Kongrenin sorumlusu teşekkürün başında kıldığı kişi, şayet daha önce dünyanın bir çok yerinde çeşitli seviyelerde her boy milletlerarası toplantıya katılmış, görmüş geçirmiş bir kimseyse herşeyi kendi yönetmek durumundadır. Ama personeli ve yardımcı ek personelinin bu konuda daha önce edinilmiş bilgi ve tecrübe yoksa, onlara ne istediğini anlatmak bile başlarına bir derttir. Eğer kendisi de milletlerarası kongrelerin yabancıısıysa, çaresiz gözüne kestirdiği becerikli görünlüleri yardımcı çağrıma ve işlerin rast gitmesi için dua etme durumundadır.

İlk günler toplantılar yapılır, genellikle başlangıçta her şey geniş tutulur, bir süre aşırı fikir ortaya atılır. İki dilde birden tercüme ne demek, biz dört dilde yapalım gibi. Serde geneliksel misafirperverlik de var. Hemen ağırla-

ma programlarına geçilir. Gelecek delegeleri şurarda misafir edelim, buralarda gezdirelim, şunları gösterelim, bunları armağan edelim konuları tartışılır.

Oysa başarılı bir kongrenin önce düşünülmesi gereken yanı, gelecek bilim adamları ve uzmanların en rahat, en çabuk, ve de en düzenli şekilde çalışmalarını sağlamaktır. Masalar, sandalyeler, salonlar hazırlanmalı, ses alma verme cihazları yerleştirilip iyi işleyip işlemekleri kontrol edilmeli, çalışmaların kesiksiz ilerlemesini ve sonuçların en kısa bir zamanda bütün ilgililere duyurulmasını sağlayacak işini bilir bir sekreterya ile gerekli araçlar ve malzeme hazır edilmelidir.

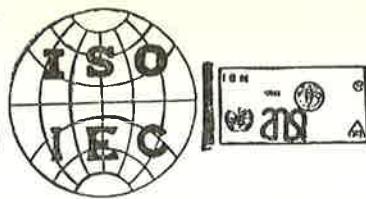
Kolay gibi görünürse de ne kadar zordur bunları sağlamak... Zorlukların başında gerek yardımcı olmaları istenecek üst kademe'lere gerekse fiilen yardımcı olacak kişilere konunun önemini anlatılması gelir. «Canım, orasını da idare ediverin» biçimindeki pek alışlagelmiş tutumun milletlerarası bir olayda hiç yeri olmadığını kafalara sokmak meseledir cidden.

Üzerinde anlaşmaya vardığımız salon arkadaşınız sizin kongrenizden bir gün öncesine kadar başka bir toplantıya tahsis edilivermiştir. Sizin kongrenizin hazırlıkları için arada bir kaç gün bırakmayı akıl edememişlerdir. Siz hiddetten mosmor kesilirken bir de arkanızı sıvazlarlar, «Siz nasıl olsa çaresini bulursunuz» diyerek. Sekreterya görev alanlardan birkaçının mutlaka son dakikada mazeretleri çıkar. Arada tesisatçı, teksirci veya başka bir elzem adam hiç haber vermeden ortadan kayboluyur. Ya hazırlık günlerinde hazırlık ekibi mensuplarının bir araya gelip ne kadar yorulduklarını veya zorluklarla karşılaşlıklarını birbirlerine anlatarak zaman kaybetmeleri... Doğrusu inanmak güçtür eli yüzü düzgün bir kongrenin ortaya konabileceğine...

Ama korkmayın, belki henüz milletlerarası toplantı standardlarını bilmiyoruz, fakat Şükür Allaha son dakikada başımıza gelen aklımız ve doğuştan sahip olduğumuz gayret ve yaratıcılığımız ve hepsinin üstünde iyi niyetimiz imdada yetişir. Evelallah, yabancı misafirlerimizi, o ana kadar neler çektiğimizi sezdirmeden, pek güzel karşilar, çalışmalarını sağlar, ağırlar ve Türkiye'de kaldıkları günlerin tadı damaklarında olarak göndeririz. Boşuna epey, enerji zaman ve para sarfetme bahasına da olsa.

Oysa nekadar kolay, yorulmadan, israf etmeden hazırlardık her türlü milletlerarası toplantı, şayet her birinin standardını bilseydik. Ve şayet sözünde durma, işine sahip çıkma, verimli çalışma, ekip halinde çalışma standardlarımızı önceden yapmış ve benimsemiş olsaydık...

Standard Dünyasından Haberler

ISO'nun Ankara'da Yapacağı Teknik Çalışmalarının Programı Kesinleşti

15 - 19 Eylül 1970 tarihlerinde Türk Standardları Enstitüsü'nde yapılacak sekizinci ISO Genel Kurul Toplantıları sırasında çalışmalar yapacak olan teknik komite, alt komite ve çalışma gruplarının programları kesinleşmiştir.

ISO Genel Kurulu, Konsey ve Konseye bağlı 3 Komitenin toplantılarından başka, 6 teknik komite, 9 alt komite ve 11 çalışma grubu ISO'nun Ankara 1970 çalışmaları içinde yer almaktadır.

Bunlardan Konsey ile Konseye bağlı DEVCO, PLACO ve STACO Komiteleri 15 Eylül'den itibaren ilk hafta içinde toplanmaktadır; Genel Kurul ve bu yıl ilk defa bir yenilik olarak Ankara'da düzenlenen bulunan 4 ayrı açık oturum ile teknik komite, alt komite, çalışma grubu toplantıları ise, 21 Eylül'den itibaren ikinci haftayı ve üçüncü haftanın ilk iki günü olan 28 ve 29 Eylül günlerini kapsamaktadır.

Teknik toplantıların konularını aşağıda sunuyoruz :

TC 1 «Vida Biçimleri» Teknik Komitesi

TC 1/WG8 «Vida Biçimleri/Vida Dişlerini Doğrulama» Çalışma Grubu

TC 34 «Tarımsal Besi Ürünleri» Teknik Komitesi

TC 34/WG1 «Tarımsal Besi Ürünleri/Numune Alma» Çalışma Grubu

TC 34/WG2 «Tarımsal Besi Ürünleri/Duyu Analizleri» Çalışma Grubu

TC 34/WG3 «Tarımsal Besi Ürünleri/Ham Lif Miktarının Tayini» Çalışma Grubu

TC 34/SC4 «Tarımsal Besi Ürünleri/Tahıl ve Baklagiller» Alt Komitesi

TC 34/SC4/G2 «Tarımsal Besi Ürünleri/Tahıl ve Baklagiller Alt Komitesine Bağlı Depolama» Çalışma Grubu

TC 34/SC8 «Tarımsal Besi Ürünleri/Münebbih Besinler» Alt Komitesi

TC 34/SC8/WG1 «Tarımsal Besi Ürünleri/Münebbih Besinler Alt Komitesine Bağlı Çay» Çalışma Grubu (Bu grup aynı zamanda, kahvede kafein miktarının tayini konusunu da ele alacaktır).

TC 38/SC12 «Tekstil/Halılarda Test Metodları» Alt Komitesi

TC 38/SC12/WG 1 «Tekstil//Halılarda Test Metodları Alt Komitesine Bağlı Sınıflama ve Terminoloji» Çalışma Grubu

TC 38/SC12/WG2 «Tekstil/Halılarda Test Metodları Alt Komitesine Bağlı Makine halılarının Testleri Çalışma Grubu

TC 38/SC12/WG3 «Tekstil/Halılarda Test Metodları Alt Komitesine Bağlı Makine halılarının Testleri» Çalışma Grubu

TC 55 «Biçilmiş Kereste» Teknik Komitesi.

TC 55/SC 1 «Biçilmiş Kereste/Ha-

şevre Fiziksel ve Mekanik Özelliklerin Tayini İçin Test Metodları» Alt Komitesi.

TC 55/SC2 «Biçilmiş Kereste/İgne Yapraklı Keresteler» Alt Komitesi

TC 55/SC4 «Biçilmiş Kereste/Kütükler» Alt Komitesi

TC 73 «Tüketiciler Sorunları» Teknik Komitesi

TC 120 «Deri» Teknik Komitesi

TC 120/SC1 «Deri/Ham ve Pile Deri» Alt Komitesi

TC 120/SC2 «Deri/Tabaklanmış Deri» Alt Komitesi

TC 122/SC1 «Ambalaj/Ambalaj Boyutları» Alt Komitesi

TC 126 «Tütün ve Mamulleri» Teknik Komitesi

TC 126/WG1 «Tütün ve Mamulleri/Fiziksel ve Boyutsal Testler» Çalışma Grubu

TC 126/WG2 «Tütün ve Mamulleri/Filtrede Alıkonan Toplam Madde» Çalışma Grubu.

ISO Merkezi de Hazırlıklarını Tamamladı

Önümüzdeki ay içinde, 15 gün süre ile Ankara'da Türk Standardları Enstitüsünde yapılacak olan ISO 8. Genel Kurul toplantıları için, Cenevre'deki ISO Merkez Sekretaryası da hazırlıklarını tamamlamıştır.

Ankara'da, TSE kadrosu ile birlikte hazırlık çalışmalarına katılan Teşkilatın Genel Sekreter Yardımcısı Roger Maréchal'den başka, Genel Sekreter Olle Sturen, Muhasip J. C. Hentsch ve diğer ISO ileri gelenlerinin ve 8 daktiografın 10 ile 14 Eylül günleri arasında Ankara'ya gelmeleri beklenmektedir.

ISO 8. Genel Kurul Toplantıları için Ankara'ya, Merkez Sekretaryasından 21 kişi gelmektedir. Simultane tercüme işlerinde çalışmak üzere 12 uluslararası tercüman da toplantı tarihinden önce gelmiş olacaklardır.

ISO Genel Kurul Gündemi Belli Oldu

ISO'nun Ankara Toplantıları sırasında, 21 - 25 Eylül günleri arasında yer alacak olan 8. Genel Kurul'un gündemi belli olmuştur. Bilindiği gibi, ISO Tarihçesinde bir yenilik olmak üzere, 8. Genel Kurul ile birlikte 4 ayrı konuda, uluslararası seviyede açık oturumlar düzenlenmiştir.

Aşağıda, Genel Kurul ve açık oturumların kesinleşen gündemini sunuyoruz :

Tarih	Saat	Konu	Yeri
21.9.1970	9.00 - 10.15	1. Toplantının açılışı ve yoklama 2. 1967 Genel Kurul Tutanaklarının Kabulü	T.B.M.M.
21.9.1970	10.30 - 21.00	3. Gündemin Kabulü	T.B.M.M.
22.9.1970	14.00	4. Açılmış Töreni	T.B.M.M.
		5. ISO'nun Teknik Çalışmaları (Açık Oturum)	T.S.E.
23.9.1970	14.00	7. Standardlar ve Tüketiciler (Açık Oturum)	T.S.E.
23.9.1970	16.00	8. Standardlar ve Gelişen Ülkeler (Açık Oturum)	T.S.E.
24.9.1970	14.00	6. Standardlar ve Malların Ulaşımı (Açık Oturum)	T.S.E.
25.9.1970	9.30	9. ISO/IEC İşbirliği ve IEC Temsilcisinin Konuşması	T.S.E.
		10. Diğer Uluslararası Kuruluşlarla İlişkiler	
		11. Genel : ISO Konseyi'nin Yönetim ve Kuruluşun Gelecekteki Çalışmaları Hakkında Rapor	T.S.E.
		12. Bütçe ve Mali Konular	
		13. 1971 - 1973 Dönemi için Konseye Üye Seçimi	
		14. ISO Başkanı Seçimi (1971 - 73 Dönemi İçin)	
		15. Diğer Konular	

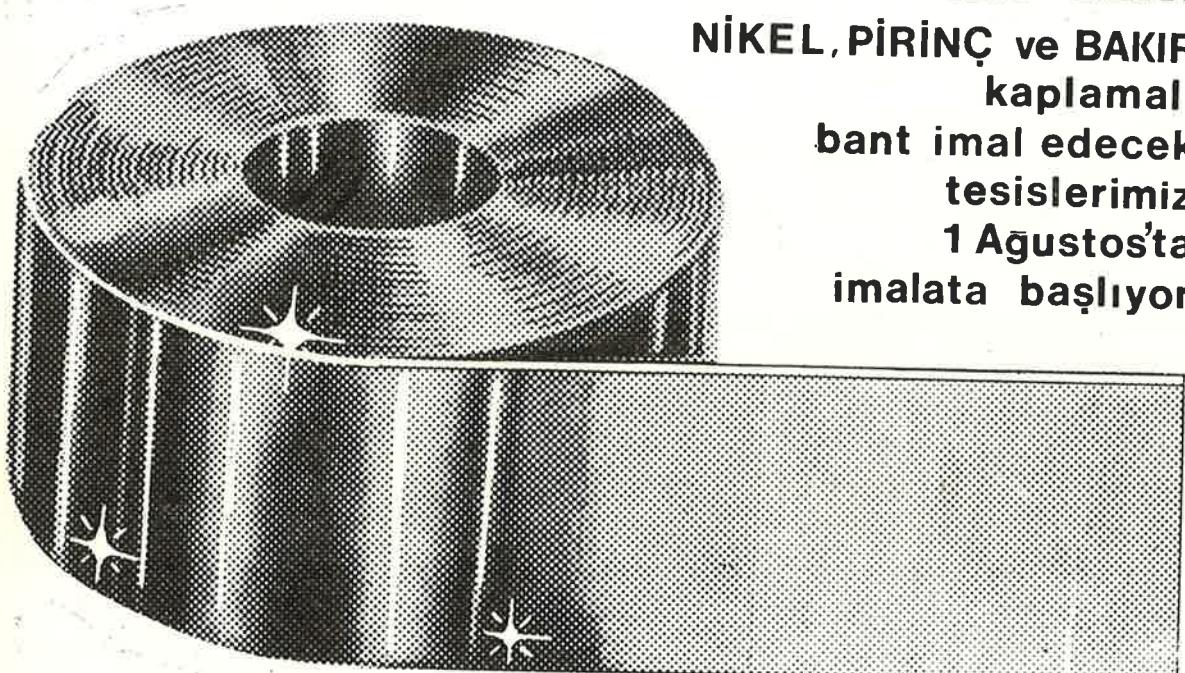
Göründüğü gibi, açık oturumların da eklenmesiyle ISO'nun Ankara Genel Kurulu, bir Standardizasyon forumu havasına bürünmüştür. Açık oturumlar, konuları itibariyle memleketimizi çok yakından ilgilendirmektedir. Uluslararası Şöhrete sahip uzmanların konuşacakları bu açık oturumlarda, memleketimiz de, ilgili konularda söz sahibi delegelerle temsil edilecektir.

ISO ANKARA 1970 TOPLANTILARI PROGRAMI

15 - 29 Eylül 1970

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Kayıt					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
TK 1							X	X	X	X	X				
/ÇG 8												X	X		
TK 34														X	X
/ÇG 1								X							
/ÇG 2											X	X	X	X	X
/ÇG 3									X						
/AK 4									X	X	X				
/ÇG 2								X	X						
/AK 8											X				
/ÇG 1									X	X	X	X	X	X	
TK 38/AK 12												X	X		
/ÇG 1											X				
/ÇG 2										X	X	X	X		
/ÇG 3								X	X						
TK 55														X	X
/AK 1								X	X	X	X	X			
/AK 2										X	X	X	X	X	
/AK 4													X	X	
TK 73								X	X						
TK 120													X	X	X
/AK 1								X	X	X	X	X			
/AK 2									X	X	X	X	X		
TK 122/AK 1								X	X	X	X	X			
TK 126								X			X	X	X		
/ÇG 1									X	X					
/ÇG 2											X				
Konsey				X	X	X	X	X	X						
DEVCO												X	X		
PLACO	X	X													
STACO									X						
Genel Kurul ve Paneller								X		X	X	X	X	X	

TK = Teknik Komite AK = Alt Komite ÇG = Çalışma Grubu

BİR YENİLİK DAHA

TÜRKİYE'DE İLK DEFA

NİKEL, PİRİNÇ ve BAKIR
kaplamalı
bant imal edecek
tesislerimiz
1 Ağustos'ta
imalata başlıyor

Ağustos ayı imalatı
ihracat taahhütlerine
tahsis edildiğinden
Eylül ayı için sipariş
kabulüne başlanmıştır

Tophane, Salıpazarı Han Kat 8 İstanbul Tel: Santral 44 74 80 Satış 44 76 03

Ankara Reklâm — 360 (131)

Yünün Kimyasal Tanımlama Değerlerinin Tesbitinde Son Çalışmalar

(Başterafta 13. sayfada) ri en çok % 20 kabul etmek mümkündür.

Alkalide çözünürlük, işlemden önce ve sonra ölçülürse, aradaki farklılık anlam tasır.

Örneğin: Klorlanmış yünde, alkalide çözünürlük, klorlamadan önceki değere nazaran en çok % 6 fazla olabilir.

Asit boyalı ile boyanan yünde, alkalide çözünürlük en çok % 3 artabilir. Asit boyası ile boyanmış yünde, alkalide çözünürlük ile kullanış yeterliği arasında direkt bir korrelasyon vardır. Alkalide çözünürlük arttıkça, aşınma mukavemeti (halida ilme ipliği-nin mekanik dayanımı) azalır.

2 — Karbonize Yünde :

Dikkatle işlem görmüş ve kasarlanmamış yünde, karbonizasyonda, alkali çözünürlük artar. Lees ve Elsworth yanında, Brach'in çalışmaları normal şartlarda karbonizede, alkali çözünürlükte fazla bir artış meydana gelmediğini göstermiştir. Buna göre, karbonize yünler için % 22 sınırı kabul edilebilir.

Brach ve Satlow, bunu teyit etmişlerdir. Ancak, kemilingler, hava etkisi ile değişime uğrar ve daha yüksek alkali çözünürlüğünü gösterir. Bunun için, Kulen Kampff çalışma grubu Offermann Komitesinin % 22 değerine karşı olarak % 25'i teklif etmektedir. Nihai karar için, pratikte daha fazla deney sonuçlarına ihtiyaç vardır.

II — Üre - Bisülfitte Çözünürlük :

Normal yıkamış yün ve toplardan üre - bisülfitte çözünürlük % 30-60 arasındadır. Bu geniş aralık, üre - bisülfitte çözünürlüğün, alkali işlemede geniş ölçüde değişime uğraması nediniyedir. Çözeltici ile yıkamış yün-

de bu değer % 40-60 dir. Sabun veya sentetik yıkama maddesi ile yıkamış yün de daha düşüktür. Ancak % 30'un altına düşmemelidir.

Bu kadar geniş bir aralık için, tolerans tesbiti pratik bir fayda sağlayamaz. Ancak, buharlama ve kurtutma, yündeki değişimin kontrolü için, üre - bisülfitte çözünürlük tutmuştur.

Genellikle, üre - bisülfitte çözünürlük, müteakip kromlama boyalı ile boyamada uygulanmaktadır. Ancak, krom boyamalarda, bu değerin % 10'un altına düşmesi lâzımdır. Aksi halde, yünün işlenmesi zorlaşır.

III — Per - Formikasidi - Amonyaka Çözünürlük (B. . Keratosa) :

Yünün Performik asid - amonyaka çözünürlüğü, bugüne kadar en az bilinen kimyasal çözünürlüktür.

Alexander, Hudson ile Alexander - Carter, Earland, yünü % 1,6 lik perasetik asit ile muamele etmişlerdir. Bu suretle, cystin köklerinin bisülfit köprüleri okside olur ve bu halde yün % 90 sulu amonyakta çözüntür ve çözülmeyen kısım (B - Keratos) kalır. Yün çapraz bağlanmayınca, amonyakta çözülmeyen B - Keratos miktarı düşük kalır. Çapraz bağlama, örneğin cystinin, Lanthionin'e çevrilmesi veya yün proteinin, müteakip kromlama boyaları ile boyanmadan, kromla birleşmesi ile meydana gelebilir. Buna göre, yıkamış yün ve toplardan B - Keratos % 20'nin altında kalır. Uzun süre kromlama, bu oranı yükseltir. Buna göre, kromla boyamada üst sınır % 30 olarak teklif edilmektedir.

Bu deney için, IWTO'nun bir standartı yoktur. Yalnız, İsviçre (SNV) 95 586 Standardı elverişli görülmektedir.

Termoplastik Yalıtkan Şerit Standardı

(Başterafta 17. sayfada) dergimizin diğer sayfasında böyle bir cihazın basit şeması ve hazırlanacak yalıtkan şerit deney nümunesi gösterilmiştir. Deney için kullanılacak piring serit düzgün olması ve 200 mm kadar uzunluktaki bir parça önce benzin tetra klorür ve etilen veya benzeri maddelerle yağdan temizlendikten sonra karışım oranları;

Ağırlık %'sı
Sülfirk asit ($d = 1,82 \text{ g/ml}$)
Nitrit asit ($d = 1,33 \text{ g/ml}$)
Tuz
Parlaklık kurumu

olan ve sıcaklığı $15^{\circ} \text{C} - 25^{\circ} \text{C}$ bir sivida 15 saniye bekletildikten sonra bol su ile yıkaması ve homogen bir parlaklık kazanıncaya kadar bu işlem devam edilmesi şeklinde deneyin bütün incelikleri anlatılmakta ve pozitif kütup ile negatif kutupta husule gelen korozyon etkisinin muhtelif şekilleri ve olumlu sonuçları ayrı bir füdeki şekillerde belirtilmektedir.

Standardın bundan sonraki kısımları, işaretleme, ambalajlama gibi piyasaya arzi ile ilgili hususları ve çeşitli hükümler halinde özetlenen standarda uygunluk beyannamesi sorunluğunu ve Türk Standardlarının Uygulanması Hakkındaki Tüzük Hükümlerine göre yapılacak işlemleri açıklayan ve her Türk Standardında bulunan bölümiler teşkil etmektedir.

Böylece sizlere tanıtmak istenen termoplastik yalıtkan şerit standardının özetlenen kısımları ile bu amacıyla derece yaklaşabildiğini bilememekte beraber, Türk Standardlarını hazırlamakta olanlar ve Enstitü bu çalışmalarına bütün gayreti ile devam ettiğini ve kalkınan Türkiye'de sanayicilerimizin yanında yer aldığı tekrarlamaktan kıvanç duyulmaktadır.

**TÜRK STANDARDLARI
ENSTİTÜSÜ ADINA**

**SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

BASILDIĞI YER

: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

**TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
T E L E F O N : 17 19 31 - 17 91 24/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA**

İLAN TARİFESİ

Tam sahife 800 Lira	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
------------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA	UÇAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline
6 aylık 6 Lira	uçak postası
Sayı 1 Lira	ücreti ilave edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarın adı anılarak aktarılabilir.

STANDARDA GIREN YEGÂNE
BALAST **HEICO** DUR.
HEICO MARKASI GARANTİNİN
VE TEKNİĞİN İFADESİDİR.

5 WATTAN 5000 WATA KADAR
MONOFAZE **HEICO** TRANS-
FORMATÖRLERİ AVRUPA
EMSALLERİ AYARINDA OLUP
EN İYİ VERİMLE ÇALIŞIR.

DÜŞÜK GERİLİMLİ YERLERDE
CİHAZLARINI DAHA VERİMLİ
ÇALIŞTIRMAK İSTİYORSANIZ
HEICO REGÜLATÖRÜ KUL-
LANINIZ.

HEICO FLUORESANT BANT
VE REFLEKTÖRLERİ ZERAFETİN
NÜMUNESİDİR.

SOKAK AYDINLATMASINDA
HEICO ANTIGRON, ARMATÜR
VE BALASTLARINI TERCİH EDİNİZ.

HAYK DEĞIRMENCİOĞLU, YANIKKAPI SOK. 38 İSTANBUL - KARAKOY TEL : 44 33 37

SUMMARY OF CONTENTS

AN IMPORTANT EVENT IN OUR STANDARDIZATION HISTORY

p. 3

September 1970 will witness an event which will always be remembered in the historical development of Turkish standardization.

The 8th Session of the International Organization for Standardization will, in fact, take place in Ankara between the 15th and 29th of the month of September 1970. These meetings which are held every three years in a different part of the world are indeed important events from the view point of world standards.

The 8th Session of ISO, the largest organization in the field of standardization, of which 54 countries are members, will not only constitute an occasion to bring together hundreds of standard makers from a variety of countries, but will throw new rays of light on this particular scientific field of our world where technology progresses with giant steps.

Turkey is the 22nd country according to the order of membership of ISO. From our point of view we are a new comer in this organization having joined it after 21 members, but, considering that the present number of members of ISO is 54, we might be considered among the old hands in the organization.

Our membership of ISO is in its fifteenth year. During this rather short period our country was honoured to participate in the administrative responsibilities of ISO by being twice elected for three year terms each to the Council membership of this organization.

We shall elect the new President of ISO during the Ankara meetings. As there is a single candidate for Presidency, instead of voting our applause will mark the election of the new President.

The candidate for the ISO Presidency for the coming term is Dr. Francis L. Laque, the President of

the American National Standards Institute (ANSI). Dr. Laque has for sometime been US President Mr. Johnson's advisors for matters related to standardization.

The Ankara meetings of ISO will bring some novelties compared to the previous ones. 10 international technical committees of interest for the industrial and agricultural products of Turkey are planned to take place during the ISO's 8th Session after the termination of the ISO Council and committee meetings. Around 100 Turkish standard makers will thus have the opportunity to work in the special atmosphere of an international congress, also to defend our country's interests and make contributions to the work of ISO.

The most significant novelty planned on the occasion of the 8th Session of ISO is the panel discussions to take place on subjects of great interest for our country. The panels where such topics as "Standards and Developing Countries", "Standards and the Consumer", "Standards and Transportation of Goods" will provide a valuable opportunity for the Turkish intellectuals which is not always easy to create.

The valuable assistance we have received to organize ISO's Ankara meetings in 1970 in a manner worthy of the distinguished foreign delegates each of whom are holding important posts in their own countries also of the traditional Turkish hospitality, from His Excellency the President of Turkish Republic who kindly accepted to sponsor the 8th Session of ISO, from the Presidents of the Senate and the General Assembly of Turkey who permitted the Inaugural Ceremony to take place in the Parliament Building, from the General Directorate of P.T.T. who agreed to issue special stamps for this occasion and from the Mayor of Ankara who mobilized his various departments to be of service in every way possible, will add special distinction and color to the 8th Session of ISO, and help the whole world to know our country better.

TSE feels utmost happiness for creating this occasion for our country.

TÜRKKABLO'yu tanıyor musunuz?

**Çelik özlü ve
Tam Alüminyum
İletkenler İmalinde 1969'dan
beri Kalite Belgesini
haiz olan**

TÜRKKABLO A.O. nin en güvenilir tanıtıcıları 1965 yılından beri, çeşitli sanayi alanlarını beslemekte olan mamulleridir:

- Tam alüminyum iletkenler
- Çelik özlü alüminyum iletkenler
- Telefon kabloları
- Alüminyum irtibat baraları
- Alüminyum profiller ile
- Ek ve bağlantı malzemesi

TÜRKKABLO A.O.

Merkez: Gümüşsuyu cad: 69/1,

Taksim - İSTANBUL

Telgraf: TÜRKKABLO - İSTANBUL

Telefon: 45 52 38 - 45 52 39

Teleks: 266 - İSTANBUL

Fabrika: Posta Kutusu 53, İZMİR

Telefon: 14 76

PREPARATIONS FOR 8TH SESSION OF ISO COMPLETED

p. 5-7

Preparations which had been commenced some time ago by TSE for the 8th Session of ISO (International Organization for Standardization) to be held in Ankara from 15 to 29 September 1970 have been completed.

His Excellency Cevdet Sunay, President of the Turkish Republic, who never withheld his favours from TSE, once more showed close interest in the Institution and agreed to assume the sponsorship of the 1970 ISO Ankara meetings. President Sunay will receive on September 22, 1970 all the delegates who participate in the 8th session of ISO in the Presidential House.

The inauguration ceremonies on September 21, will take place in the General Assembly Hall of the Turkish Parliament.

Among the social events to take place during the ISO Ankara meetings, Prime Minister Mr. Demirel's reception has a significant place.

The Turkish Standards Institution (TSE), where 9 meetings at a time will take place during the ISO's 8th Session, have completed all preparations that will ensure smooth working conditions for all committees and working groups.

9 meeting rooms within TSE to seat at least 30-40 delegates have been made ready. In the Auditorium of TSE where the General Assembly will convene and 4 panel meetings will be held is equipped with simultaneous interpretation installations in four languages.

A typing pool of 16 typists, 8 from ISO Central Secretariat and 8 from TSE will be at work to speed up the works of the committees. A team of technicians equipped with 4 duplicating machines will be at the disposal of the union for 24 hours.

Around 40 additional personnel have been engaged by TSE to aid in the preparations. They will work as liaison officers in technical committees, as typists, as technicians and hostesses.

All preparations regarding services required for registration, banking, PTT, tours, travel, ladies' programme, social events, photography have been completed.

Exhibitions and several sales booths planned for this occasion will be arranged in the State Statistics Institute, next door to TSE. In the large hall of this Institute carpets and rugs, textiles and porcelain works will be displayed by Sümerbank, Turkish Handcrafts Society and Turkish Monopolies will have their own stands in the same hall. All three exhibitors will also make sales. TSE will participate in the exhibi-

tions by a display of 10 boards about standardization work in Turkey.

A special bureau will handle relations with domestic and foreign press. A press release in Turkish, English and French will be issued everyday of the meetings. A daily bulletin will be published in English and French from 21 to 26 September.

The Turkish Post Office Department published two series of valuable special stamps to commemorate the 8th Session of ISO. The stamps are 110 and 150 kq. each in blue and red, bearing the design representing ISO Ankara 1970.

A ladies' programme is also planned to have our lady guests enjoy their stay in Ankara and leave with pleasant memories of Turkey.

Delegates from about 50 countries will be arriving in Ankara as of September 13. Our guests will be met at the airport and taken to their respective hotels.

We wish the 8th Session of ISO in Ankara success.

TSE IS BACK FROM VACATION

p. 9

August is the general vacation month for TSE staff.

Except for those who are assigned to carry out the preparations for the 8th ISO Session, the entire staff had their annual leave during the month of August.

The normal working order of TSE will be assumed as of 1 September 1970.

THE SECOND CONGRESS OF THE TURKISH MANAGEMENT ASSOCIATION

p. 9

The second congress arranged by the Turkish Management Association will be held in Istanbul between 2 to 4 September, 1970.

The opening speech of the congress, the main theme of which will be „Management. Basic Factor in Turkey's Development“ will be delivered by the Association's Chairman Dr. Şahap Kocatopcu after which Dr. Nejat Eczacıbaşı will address the congress.

AGREEMENT FOR TSE MARK SIGNED FOR BRAKE LININGS

p. 9

The agreement for TSE Mark indicating conformity with Turkish standards was signed at TSE on 17 August 1970 for automotive brake linings for the first time.

«ÖZADAS» from Istanbul declaring that the brake linings they manufactured conformed with TS 555 «Standard for Automotive Brake Linings» applied to

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKİNA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM SANDVIK
(İsveç)

- şerit
testeler

(İsveç)

- makina
testere ağızları

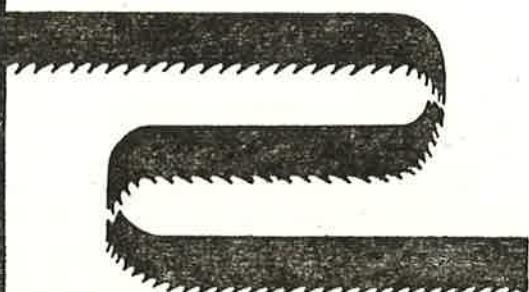
MARTIN MILLER

Çift ve Tek-Kartal
(Avusturya)

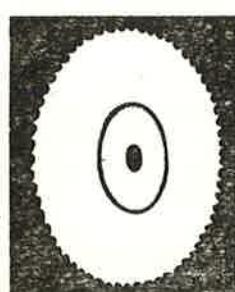

MERKUR
(Avusturya)

- şerit
testeler

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testereler
- katrak, kütük ve
daire testereler
- kepenk yayları

ayrica

MTE MARANGOZ MAKINA MATKAP UÇLARI

- MAKİNE TESTERESİ

MTE

Sandvik ve
Special Germen HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

ve

- Karbon çeligi
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeligi
- HSS-Yüksek vasıflı
hız çeligidinden demir
el testereleri

- EL TESTERESİ

MTE

Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslime amadedir
DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre İmal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini taşır

Acentesi:

Metal Ticaret T. A.Ş.

Tünel Caddesi, TransTürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg.: METURAŞ - İst.

Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 09 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİİ Koll. Şti. Fezipaşa Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Gazlı Caddesi 63, Samsun, Tel.: 20 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Atatürk Bulvarı, Burdureoğlu Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

TSE to be allowed to use TSE's Mark of conformity. TSE's technical staff studied the subject product as well as the factory, carried out tests on the said brake linings and arriving at the conclusion that the brake linings manufactured by «ÖZADAS» conformed with TS 555, the agreement was signed by TSE President Faruk A. Sünter and the Company's representative.

«ÖZADAS» brake linings are henceforward guaranteed to the users by TSE.

STANDARD congratulates ÖZADAS Company for their high quality manufacture.

REGULATION NO. 17 PERTAINING TO COTTON REVISED

p. 9

A new paragraph has recently been added to Regulation No. 17 which had been placed into enforcement by the Council of Ministers Decree No. 4/1283 dated August 5, 1953.

The article gives information about the new paragraph added to the said Regulation.

RECENT DEVELOPMENTS REGARDING DETERMINING OF CHEMICALLY DESCRIPTIVE VALUES OF WOOL

p. 11-13

The article explains the criteria on which the trade of wool is based until the adoption of a system based on chemical and technological testing in the near future. The article points out that, objective methods will, nevertheless, still be required by the processors of this raw material, and that interest in the development of objective methods which are based on measuring and provide a basis for forming sounder opinions is increasing.

The article then explains that it will deal here with the chemical properties of wool at several levels of processing.

The article covers such points as :

- Upper limit of pH in washed wool
- Relation between the pH value of water extract of wool and the amount of alkali
- Changes to occur in wool due to alkali
- Negative effects of high limit of pH
- Lower limit of pH in carbonized wool
- Relation between the pH value of water extract of wool and the amount of acid
- Changes to occur in wool due to low pH
- Negative effects of low limit of pH
- Diclorometan extract
- Amount of chrome
- Amino acids

- Chemical disintegration
- in alkali,
- in washed wool,
- in carbonized wool,
- in ure-bisulphite,
- in ammonia.

STANDARD FOR OIL SEALS SYNTHETIC RUBBER TYPE

p. 14-15

This article gives technical information about the recently accepted standard TS 868, "Oil Seals, Synthetic Rubber Type".

Oil seals are important parts in all kinds of engines. They are manufactured in our country and their import has been prohibited in order to protect our domestic industry. It was therefore essential to have their standard made to serve both the manufacturer and the user.

The standard covers such sections as definitions of terms, classification of oil seals, the properties of materials to be used in their manufacture, sampling and test methods.

STANDARD FOR THERMOPLASTIC INSULATING TAPE

p. 16-17

This article gives technical information about the recently published Turkish Standard "Thermoplastic Insulating Tape".

Thermoplastic insulating tapes being superior to other types of insulating tapes replaced them for some time and TSE Electrics Preparatory Group decided to include its standardization in its working programme and prepared a draft standard making use of DIN 40 633, 40 631, 53 489 and TS 49.

The draft was circulated to the technical universities, the chambers of commerce and industry and the relevant public and private institutions for comments.

After being finalized under the light of the comments, the draft was accepted by TSE's Technical Council on April 21 1970, whereupon it became TS 859.

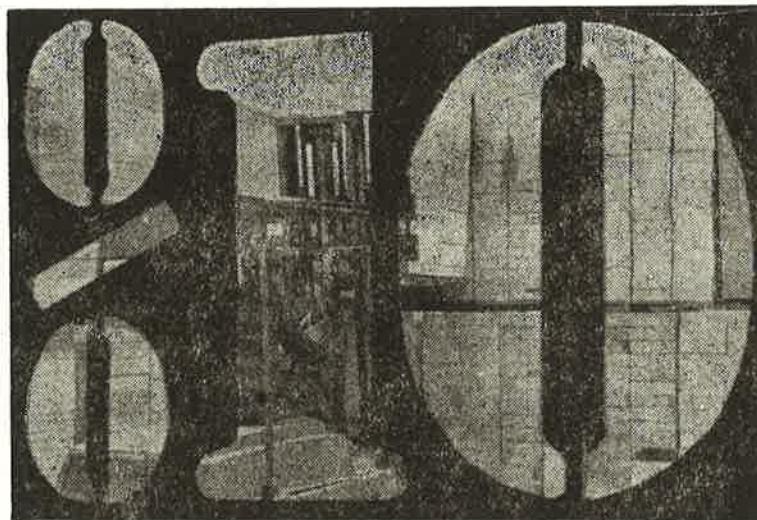
The article gives detailed information about new TS 859, standard for Thermoplastic Insulating Tape.

INTERNATIONAL MEETINGS

p. 19

In this article the writer humorously describes how preparations are made for international meetings and how things go wrong because of standardization for such events have not yet been made in this country. The writer prescribes together with those

İNŞAATINIZDA

E K O N O M İ

T.S.E 453

YTONG HAFİF BETON YAPI ELEMANLARI
STANDARTLARINA UYGUN OLARAK AŞAĞI
DAKİ EB'ATLARDA İMAL EDİLMEKTEDİR.

çatı plâkları			yatay duvarlar		
UZUNLUK	GENİŞLİK	KALINLIK	UZUNLUK	GENİŞLİK	KALINLIK
3.00	0.50	0:10	3.00	0.50	0.10
4.00	0.50	0.12 ⁵	4.00	0.50	0.12 ⁵
4.75	0.50	0.15	4.75	0.50	0.15
5.50	0.50	0.17 ⁵	5.50	0.50	0.17 ⁵
6.00	0.50	0.20	6.00	0.50	0.20

YTONG

TEL: 45 41 18

Standard -- 135

standards, standards for personal ability, attitude and conscientiousness to be made.

AGENDA OF THE 8TH GENERAL ASSEMBLY OF ISO

p. 20

The agenda of the 8th General Assembly of ISO to take place in Ankara from 21 to 25 September has been finalized. As a novelty, 4 panel discussions will also take place at the same time with the General Assembly.

We herebelow submit the agenda of the General Assembly and the panel meetings :

21 Sept.	9.00— 10.15	1. Opening of the Meeting and roll call of delegates	The Parliament Building
		2. Tabling of the minutes of the 1967 General As- sembly	
		3. Adoption of the agenda	
21 Sept.	10.30— 12.00	4. Inauguration Cer- emonies	The Parliament Building
22 Sept.	14.00	5. ISO Technical Work (Panel)	TSE
23 Setp.	14.00 16.00	7. Standards and the Consumer (Panel) 8. Standards and the Developing Countries (Panel)	TSE
24 Sept.	14.00	6. Standards and the Transporta- tion of Goods (Panel)	TSE
24 Sept.	9.30	9. IEC/ISO colla- borations and ad- dress by a Re- presentative of IEC 10. Liaison with other organiza- tions 11. General review 12 Finance	
		13. Election of five members to Co- incil 1971-73	TSE
		14. Election of the President 1971-73	
		15. Any other busi- ness	

As can be seen from the Agenda, with the addition of open sessions, ISO General Assembly in Anka-

ra has taken on an air of a standardization forum. The subjects of the open sessions are of great interest for our country. Our country will be represented by authorities on the selected subjects which will be discussed by world reknown experts.

PROGRAMME OF ISO TECHNICAL WORK IN ANKARA FINALIZED

p. 20

Work programme of the ISO technical committees, sub-committees and working groups which will meet during the 8th Session of ISO to be held in Ankara from 15 to 29 September 1970 have been finalized.

Besides three committees attached to the ISO Council, six technical committees, nine sub-committees and eleven working groups will carry on their work during the Ankara meetings.

Of these ISO Council, DEVCO, PLACO and STACO will hold meetings during the first week after September 15 while the General Assembly, four panel discussions and the technical committees, sub-committees and working groups will work during the second week after September 21, and the first two days of the third week after September 28.

We are listing below the technical committees, sub-committees and working groups which wil' hold their meetings during the 8th Session of ISO.

TC 1	"Screw Threads"
TC 1/WG 8	"Screw Threads/Verification of Screw Threads"
TC 33	"Agricultural Food Products"
TC 34/WG 1	"Agricultural Food Products/ Sampling"
TC 34/WG 2	"Agricultural Food Products/Sen- sory Analysis"
TC 34/W/G 3	"Agricultural Food Products/Deter- mination of Crude Fibre Con- tent"
TC 34/SC 4	"Agricultural Food Products/Ce- reals and Pulses"
TC 34/SC 4/WG 2	"Agricultural Food Products/ Cereals and Pulses/Storage"
TC 34/SC 8	"Agricultural Food Products/Sti- mulant Foods"
TC 34/SC 8/WG 1	1 "Agricultural Food Products/ Stimulant Foods/Tea (joint task group on the determination of coffeeine),"
TC 38/SC 12	"Textiles/Methods of Test of Carpets"
TC 38/SC 12/WG 1	1 "Textiles/Methods of Test of Carpets/Classification and Ter- minology"
TC 38/SC 12/WG 2	2 "Textiles/Methods of Test of Carpets/Tests of Machine Made Carpets"

TC 38/SC 12/WG	3 "Textiles/Methods of Test of Carpets/Test for Hand_Made Carpets"	TC 126/WG 1	"Tobacco and Tobacco Products/ Physical and Dimensional Tests"
TC 55	"Sawn Timber"	TC 126/WG 2	"Tobacco and Tobacco Products/ Total Condensate Filter Retention"
TC 55/SC 1	"Sawn Timber/Wood' Test Methods for the Determination of Physical and Mechanical Properties"		
TC 55/SC 2	"Sawn Timber/Coniferous Sawn Timber (Terms and definitions, sizez, technical requirements, methods of quality control, transportation),,		
TC 55/SC 4	"Sawn Timber/Sawn Logs"		
TC 73	"Consumer Questions"		
TC 120	"Leather"		
TC 120/SC 1	"Leather/Raw Hides and Skins, including Pickled Pelts"		
TC 122/SC 1	"Packaging/Packaging Dimensions"		
TC 126	"Tobacco and Tobacco Products"		

**ISO HEADQUARTERS COMPLETED
PREPARATIONS FOR 8TH SESSION**

p. 20

ISO's Central Secretariat in Geneva also copleted their preparations for the 8th Session to be held in Ankara in September.

Besides Mr. R. Maréchal, the Assistant Secretary General of ISO, who came to Ankara at the end of August and participated in the preparations made by TSE, Secretary General Mr. Olle Sturen, Treasurer Mr. J.-C. Hentsch and other officials accompanied by eight typists are to join the staff in Ankara between 10 to 14 September.

The number of persons to come to Ankara from the Central Secretariat for the 8th Session of ISO is 21. Twelve interpreters will also come to Ankara before the meetings commence.